415/ /009 00083700000

JOUKKOKIRJE

TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄN LEHTI ● JULKAISIJA TUNTURILATU RY ● N:o 2/1988

PUHEENJOHTAJAN TÄHDENVÄLIT

Syksyinen tervehdys jälleen kaikille tunturilatulaisille kautta maan. Monessa mielessä erikoinen kesä on jäänyt taakse. Takanapäin ovat myöskin vuotuiset päätapahtumamme – syyskokous ja susivihkiäiset. Kiitokset vielä kerran Tunturikerho Logille ja logilaisille puuhaihmisille onnistuneista tapahtumista. Kiitos myös kaikille osallistuneille miellyttävästä yhdessäolosta. Tunturiladun asiaa vietiin jälleen aimo askel eteenpäin. Susilauma kasvoi 26:lla ansiokkaalla, uudella tunturisudella sekä kolmella kovalla johtajasudella. Luottavaisin mielin voivat aloittelijat heidän perässään kairassa juovvattaa.

*

Takanapäin ovat myös keskusjärjestömme, Suomen Ladun juhlavuoden kesätapahtumat, joissa kaikissa olimme joukolla mukana. Haikeana myös toteaan, että taakse jäänyttä ovat omatkin tapahtumamme: perinteinen Ulko-Tammion retki ja kesäpäivät (= kerhopalaveri) sekä vuoden suurin ponnistuksemme – siltaurakka Ivalojoella. Jälleen kerran todistimme, että Tuturiladun pioneeriaikojen henki – aito tunturilatulaisuus elää vieläkin voimakkaana. 61 meitä oli "sillalla" ja jokaiselle riitti jotakin tekemistä. Ykin Silta valmistuikin ennätysajassa niin, että kaikki halukkaat eivät ehtineet mukaan. Talkoiden loppupuolelle osuutensa ajoittaneet joutuivat palaamaan matkalta takaisin. Kiitos teille kaikille, unohtamatta Kiisan ja Susikyrön jatkotalkoisiin osallistuneita. Tulihan se Mattilan heinälatokin Nuvvuksessa ahdettua täyteen siinä ohessa ja mukavaa oli.

*

Syyskokouksessa keskusteltiin "erämaaliikkeen" (ent. Kessiliike) tarjouksesta heidän "väliraporttinsa" – Kessinhampaan – jakamisesta tunturilatulaisille. Johtokunta on senjälkeen vastaanottanut kyseistä lehteä tietyn määrän ja sitä tullaan lähettämään tunturikerhoille sekä jakamaan halukkaille yhteisissä tilaisuuksissamme. Kessinhammas valottaa erämaaliikkeen taustoja ja lähtökohtia, kertoo metsätalouden ja poronhoidon tarpeista, mutta myös itärajamme takaa tulevista, Lapin luontoa uhkaavista saasteista. Se on joka tapauksessa vahva puheenvuoro Lapin erämaa-alueista käytävään keskusteluun.

*

Ensi vuoden aikana tullaan viitoittamaan mm. tulevaisuuden eräretkeilyn suuntaviivoja. Ainakin siihen vaikuttavia päätöksiä on tulossa. Alkupuolella vuotta nim. julkistetaan Ympäristöministeriön asettaman "erämaatoimikunnan" mietintö, joka lähtee lausuntokierrokselle. Erämaatoimikunnan tehtävänä on laatia "kaikkia osapuolia tyydyttävä" suunnitelma Lapin viimeisten erämaa-alueiden käytöstä. Toivottavasti retkeilyjärjestöt saavat virallisestikin lausua mielipiteensä mietinnöstä, jonka valmisteluun ei heitä kelpuutettu, ts. yhtään retkeilyjärjestöjen edustajaa ei ole toimikunnassa mukana. Kuitenkin myös kyseisten erämaiden virkistyskäyttö ja eräretkeilynkin tarpeet on kirjattu toimikunnan tehtävänantoon. Tulemme mielenkiinnolla seuraamaan mietinnön jatkokäsittelyä ja pyrimme vaikuttamaan sen pohjalta tehtäviin päätöksiin.

*

Ensi kesänä meidän on jälleen ponnistettava voimamme yhteisen asian hyväksi. Silloin käynnistyy Susikyrön lisärakennuksen rakentaminen. Jos kaikki sujuu suunnitelmien mukaan, on kyseinen majoitustila jo seuraavalla lämmityskaudella Susikyrön kävijöiden käytössä. Ongelmiakin on voitettavana: poikkeuslupamenettely alueen rakennuskiellosta johtuen, rakennushirsien valitseminen joko vanhasta rakennuksesta tai "pystystä metsästä", sen veistäminen joko täällä etelässä tai "paikan päällä" ym. Meillä on kuitenkin osaava rakennustoimikunta, antakaamme sille tukemme.

Yrjö Suuniittu

Oskari Kyrö 85 vuotta

Keskiviikkona 19 pnä lokakuuta täytti "väärtimme" Oskari Kyrö Enontekiön Yli-Kyrössä 85 vuotta.

Me tunturilatulaiset olemme tunteneet Oskarin jo yli neljännesvuosisadan, ostettiinhan Susikyrön palsta häneltä jo 1963. Tänä aikana ei hänen olemuksensa ole muuttunut hiukkaakaan. Samanlainen pitkä tervaskanto hän on kuin miehuutensa parhaina päivinä, mitä nyt tukka vähän ohentunut ja harmaantunut. Mutta mielenlaatu ja silmänpilke on säilynyt ennallaan. "Mie se en vain rupea sinulle kertomhaan, siinä menis koko päivä – sati toinenkin", tokaisi Oskari, kun joku häneltä uteli nuoruuden metsästysretkistä "sen maailman parhaan koiran kanssa". Tai saattoi hän sanoa, että "kolmenkymmentäkaksi kilua se kojama paino ja Kaalamankoskesta mie sen nostin", kun joku tiedusteli kalansaaliita. Ja kaiken aikaa vilkkuivat silmät, kun Oskari ovelasti katsoi kysyjään. Yksi jos toinenkin innostui pöytäpuheissa "muistelemaan" Oskaria, mutta sankari vain myhäili, eikä suostunut vahvistamaan tarinoita, mutta ei niitä kieltänytkään.

Vieraita saapui kaiken päivää, tuli arvovierasta, jos vähemmän arvokastakin. Lahjoja kertyi pöydille ja raudoitettuun kiisaankin. Pirteä Oskari olikin valmistautunut juhlien viettoon kunnolla. Pöydät notkuivat suussa sulavia antimia ja lisää kannettiin pöytään, kun tarjoiluvadit vähänkin vajuivat. Päivänsankari itse istui rauhallisena tuolissaan kumisaappaissaan, mutta päivän kunniaksi oli kuitenkin pukenut päälleen upean norjalaisen villapaidan.

Juhlaa riitti koko päiväksi. Illansuussa oli pieni rauhallisempi hetki, jonka jälkeen oli seurat. Seurojen jälkeenkin oli vielä tullut vieraita, koska Oskari kertoi meille seuraavana päivänä, jotta "mie niile sanoin, että täälä ei lauleta ilman minun lupaa". Mutta vieraat olivat valvottaneet häntä kuitenkin pitkälle aamun tunneille.

Näin lehtemme välityksellä esitämme Oskarille vielä kerran Tunturiladun lämpimät onnentoivotukset! Juhliin veivät järjestömme tervehdyksen: Pekka Huttunen, Yrjö Suuniittu ja Antero Tarvainen.

Stuorra-Ykä

Susi-Talaksen talkoita muistellen

Hyvät Ystävät!
Syksy on tullut. Puut pudottavat lehtensä tai neulasensa ja vaalimainokset kahisevat jaloissa.

Ja vaikka me tippa silmässä menneitä muistelemme, niin ei sovi unohtaa, että syksy on lupausten aikaa. Taas syksyllä meille kaikkea luvataan, jopa uusia talkoita – ikäänkuin olisimme entiset unohtaneet.

Hai, eivät ne tummat koskaan töistä puhu, joten minäkin vain näistä talkoista: 3–10 syyskuuta oli Njealljen ja Ovtsin yhteinen talkooviikko Susi-Talaksella. Vahvuus pysytteli vaihdoista riippumatta 12 ja puolen tietämissä, joista Njealljea edustivat Pekka Huttunen, Esko Aalto, Veikko Tyrväinen, Erkki Kinnunen ja Joroisten tytöt Raija ja Ritva. Reinon ja Unton sukunimet eivät mieleeni tule, joten ampukoot. Ovtsilaisista olivat mukana Anivuot, Arvo ja Leila, Kuukkaset Laukaasta, Lahja Hirvonen ja Eki Myllärinen Jyväskylästä sekä tämän sepustaja.

Aluksi mainittakoon suuri puusavotta. Kattoon asti tuli varasto puita. Kannella varustettu uusi tilava roskakuoppa, saunaan vesirännit ja koko rakennuksen maalaus ja porrastyöt. Vuolukivien asennus uuneihin, putsaus- ja nuohoustyöt, ja keittokatoksen lattiaparketti, ja kaljan pano. Ammattimiehiä kuten Vancouverissa ennen, joukossa jopa turkismetsästäjä.

Ja mikäs oli ollessa kun hellettä riitti, ruoka maittoi ja naiset hymyilivät. (Taisivat, hitto vieköön, jopa ääneen nauraa.)

Lauantaina 3.9. kantautui Talasjärvelle asti kaamea meteli ja hurjalta näytti touhu kun sitä paikanpäällä sivusta katseli. Sahanpurusateesta nousi kirveitä ilmaan kuin pohjaalaisissa häissä, mutta sunnuntaina oli hiljaista, kun jokin outo vimma heitä Kampajärvelle juoksutti.

Pekka vei minut ja Tyrväisen huvimatkalle Mustolaan. Siellä juotiin kahvit ja mitattiin lautoja. Varmuuden vuoksi minut punnittiin ja kevyeksi havaittiin koskapa autoon pääsin ja vielä veneeseenkin, jota Tyrväinen souti niin, että airot notku.

44 metriä sitä rännilautaa tuotiin.

Maanantai oli hikeä ja ähellystä, ja se peevelin moottorisaha soi pitkälle iltaan. Lapio on siihen verrattuna hiljainen työkalu, peräti äänetön, jos siihen vain nojaa.

Tiistaina taas tunturiin vaelsivat. Sanoivat tulleensa Ison porokämpän kautta. Ei ollut kuulemma poroja kämpässä. Mitä muuta lie nähneet, eivät kertoneet. Pekka aamulla jo kumisaappaitaan teippasi, väitti niiden pitävän vettä vain sisäpuolellaan. Ja tottahan se lienee – uudet kun olivat.

Sinne räpiköimme pyykkikiveä etsimään, ja löipäs Pekka kerrankin kirveensä kiveen. Mutta kertokoon itse, en minä kehtaa. Pyykkikivikin löytyi sen nurmettuneen muurahaiskekomuumion vierestä. Mutaan oli tippunut aluskiveltään ja sinne jo hautautunut tuo N:ro 9:n.

Keskiviikkona oli juhlallinen herätys. Pari laulujoutsenta kiersi sitä tonttilampea, ja ääntä riitti. Ampiaiset kilvan kaljaastiaan ryntäsivät ja aikansa uituaan sinne hukkuivat. Niin hyvää se oli kuten marjasoppakin. Esko ämpärin kansia sahasi ja Tyrväinen niitä vuoli. Sanoi tekevänsä niistä istuimen jolta minunkin jalkani maata tapaisivat, niin ettei aina seisaaltaan... No torstaina Akalauttapäällä retkeilivät. Mitä lepoa se sellainen on. Saappaat jalassa ravaavat ja yhtenään höpöttävät: "Ruska, ruska."

Ja perjantaina työtä ihan iltaan asti. Sai sauna-varasto värinsä ja keittokatos parkettinsa. Tyrväinen vain huokaili: "Ei ollut punapuuta kuten ennen Vancouverissa." Mutta puu kun puu, ja hyvä siitä tuli. Näin ohimennen sen Vancouverin Sointulan alkuperäinen nimi on Na-na-tla-ka-gu. "Maata selällään ja odottaa tuulen tyyntymistä." Tämä Tyrväiselle tiedoksi, ettäs osaa ne intiaanitkin.

Näin tärvääntyi se 36:s viikko ja voimme vain toivoa että intiaanikesä meitä toistekin hellii.

Hyvät Ystävät. Syksy on tosiaankin tullut. Vuotavatko teidänkin kumisaappaanne kuten Pekan? Älkää surko!

Ikuista paikkaa ei täältä saa kenkään.

Pete

TUNTURILATU r.y.

JOHTOKUNTA

Pj. Yrjö Suunniittu Sammonk. 32 E 62, 33540 Tampere p.k. 931–555513.
Vpj. Raimo Niklander p.k. 90–7541968.
Jäsenet: Arvo Anivuo p.k. 941–272597, Vappu Hietala p.k. 90–573745, Pekka Hutunen p.k. 958–11247, Kalevi Kanerva p.k. 921–321571, Uolevi Mättö p.k. 914–28901, Eero Niinikoski p.k. 931–615981 ja Jorma Vuorela p.k. 964–560505.
Sihteeri: Antti Karlin, Kalevantie 15 A 22, 23500 Uusikaupunki p.k. 922–24040
Jäsenasiat: Anja Pajunen Erkylänk. 21, 05820 Hyvinkää p.k. 914–28901
Talous: Vappu Hietala, Kylätie 2 A 15, 00300 Helsinki p.k. 90–573745
Kuva-arkistonhoitaja: Pauli Hakulinen, Kasöörink. 2 D 64 00520 Helsinki p.k. 90–140995.
Postilähetykset ja juoksevat raha-asiat: Elvi Zweygberg Suomen Ladun toimisto, Fabianink. 7 00130 Helsinki p. 90–170101.
TL:n tilit: SYP Katajanokka 206621–20620 tai postisiirtotili 13533–1.

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja Yrjö Suuniittu
Toimitussihteeri Uolevi Mättö, Erkylänk. 21, 05820 Hyvinkää p.k. 914–28901.
Lehtitoimikunta: Pauli Hakulinen, Anja Pajunen ja Helena Oksanen.

KIINTEISTÖT

Susikyrö, Enontekiö
Susi-Talas, Inari
Susi-Kiisa, Utsjoki
Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa)
Rakennuspäällikkö: Pekka Huttunen, Joukontie 27, 76150 Pieksämäki p. 958–11247

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Raimo Niklander. Jäsenet: Kauno Laine, Reino Kärkkäinen, Väinö Martikainen, Anja Pajunen ja Antero Tarvainen. Sihteeri Sirkka Seliste.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Pauli Keränen, siht. Anja Mustonen Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani p.k. 986–27946.
KUOKTE (2) Hyvinkää – Riihimäki
Pj. Markku Salminen, siht. Tuija Nousiainen Aholank. 13 05830 Hyvinkää p.k. 914–18520
KOLBMA (3) Tampere
Pj. Raili Pöllänen, siht. Jorma Laine Lentävänniemenk. 2 A 9, 33410 Tampere p.k. 931–462960.
NJEALLJE (4) Pieksämäki – Mikkeli – Varkaus
Pj. Esko Aalto, siht. Ritva Kylliäinen Koskik. 10 50100 Mikkeli p.k. 955–164976
VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Seija Nykänen, siht. Pertti Elo Alkulanpolku 6 A 4 65380 Vaasa p.k. 961–267941.
KUHTTA (6) Helsinki – Vartiokylä
Pj. Alpo Mäntynen, siht. Marja-Terttu Hakkarainen Kastelholmant. 1 C 19 00900 Helsinki p. 90–331602
TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Esko Pirinen, siht. Pentti Kainulainen, Vaarutie 14, 71160 Riistavesi, p.t. 971–222422.
KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Jorma Alapuranen, siht. Marita Maula Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki p.k. 90–743246.
OVTSI (9) Jyväksylä
Pj. Risto Åhlgren, siht. Irma Hulkkonen Ruokkeentie Majarinne, 40220 Keski-Palokka p.k. 941–635168.
LOGI (10) Turku
Pj. Kalevi Kanerva, siht. Anna-Maija Salminen Hämeentie 20 B 28 20540 Turku p.k. 921–377370
ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Veikko Stark, siht. Marja-Liisa Mäki, Matti Alangonk. 5 B 15 13130 Hämeenlinna p.k. 917–29061
KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Reijo Pasanen, siht. Niilo Siponen Heikkiläntie 1 83900 Juuka

TUNTURIKERHOJEN

Oktan kuulumisia

Kesä alkaa olla takanapäin. Olipa kerrankin oikein vanhanajan kesä, huh hellettä riitti niin oktalaisille kuin muillekin. Susen 1169 vetoomus vieraskirjan suojakotelon viemisestä Aku-kammille sai Martin oitis tarttumaan puhelimeen ja varaamaan kerhollemme tämän tärkeän tehtävän.

Niinpä johtokunta valtuutti parttion (pieni joukko poroja) Aijan, Yrjön, Ilman ja Raimon etsimään Aku-kammi.

Läpi tuulen ja tuiskun huhtikuun hankien kantamana suojakotelo löysi paikkansa kammihiiren suojelukseen.

Keväällä olimme mukana Elimyssalon retkellä. Metsäluontoasiantuntijana oli Kuhmon kaupungista Kirsi Liukkonen. Tuli siellä selväksi monta asiaa esim. puiden taudeista ja tuhoeläimistä, oli mm. ytimennävertäjää (Tomicus piniperda), mäntypistiäistä (Diprion pini), pihakääriäistä (Petrova resinella) ja tukkimiehentäi (Hylobius abietis) sekä meille retkeilijöille "mieluisa" puun tauti eli männyn tervaroso.

Tautia aiheuttaa kaksi ruostesientä (Gronartium flaccidum ja Peridermium pini). Varmaan luoja on ajatellut tunturiladun retkeilijöitä luodessaan tällaisen ruostesienen.

Mikä ruhtinaallinen olo kun saa tehdä nuotion tervaskannosta ja vuolla kiehiset sytykkeeksi?

Elimyssalon asukkaista nähtiin metsäpeura, hirvi, joutsen ja monta muuta elikkoa, ahma, karhu, susi ja ilves ei näyttäytynyt meille, pelkäsivät varmaan isoa porukkaa.

Leiripäivillä oltiin, nautittiin hienoista ilmoita ja rauhaisesta lahdesta. Parttiomme otti osaa vaelluskilpailuun ja sai yhteenlaskettujen pisteiden tuloksena kuudennen sijan. Loppukesästä retkeiltiin Hyrynsalmen hoitoalueella. Kohteena oli Kaunislehdon talomuseo ja siellä olevat tervahauta ja rautahytti. Museolta ajelimme Vuorilammin jylhiin maisemiin. Kylläpä mustakylkisellä keitetty maistui makoisalta ja kun vielä oli niin hyvät lisukkeet.

Palatessa poikkesimme perinnekalusteessa ihailemassa isompaa ja pienempää rompatarta, hyvän näköisiä oli kellot.

Retken päätteeksi kahviteltiin ja tarinoitiin Kestin pihapiirissä. Jo perinteiseksi tullut perhevaellus Lappiin toteutui taas Raimon vetämänä. Kohteena oli Hammastunturin kiveliöt. Hieno reissu, sanoivat mukana olleet. Lakkojakin oli niin paljon, että aamupuuronkin keittivät lakoista.
Kaarinan vetämänä vaellettiin syyskuun lopulla Hiidenportin maisemissa. Olipa siellä jylhää, kaunista ja hiljasita, ei kuukkelikaan tullut kahvitulille.

Yöpymispaikka oli niemen nokassa, siellä ruokatulilla paistettiin tikkupullia. Tikun reikä pistettiin täyteen hunajaa ja sitten vielä pyöriteltiin lakkahillossa, ah oli niin hyvää että. Ilta siinä pimeni laulellessa ja tarinoidessa, rakovalkea lämmitti laavuun niin mukavasti, että aamuyöstä joku näki mustavalkean unenkin.

Aina kun Kaarina on mukana, niin eipä tule suru puseroon, eikä se tullut tälläkään retkellä. Sitten on vielä nähty oktalaisia ruskaretkellä tunturreissa, Suomi-juoksussa ja Afrikassa Kenian eläinsafarissa. Monessa on kerhomme jäsenet olleet mukana.

Liikunnallista syksyä!
"pihka pauli"

Kolbman kuulumisia

Kerhon toimintamuistiossa, joka on 2/88 on kirjattu 22 erilaista tapahtumaa kolbmalaisille. Miten kerholaiset ovat näihin tapahtumiin osallistuneet on vielä julkaisematta, mutta kirjoihin ne on merkitty ja ken aikanaan lukee Kolbman toimintakertomusta vuodelta 1988 löytää tarvittavat luvut. Kaikki toimintamuistioon kelpuutetut tapahtumat ovat tietysti noteerattu osallistumisen arvoisiksi. Kuitenkin jotkut tapahtumat ovat suosituimpia kuin toiset. Tässä maininta suosituista tapahtumista. Kevään kuvailta, linturetki Kustavin saaristoon, Suomen Ladun leiripäivät. Puutalkoot ja viikonloput Latosaaressa ovat olleet yllättävän suosittuja tapahtumia. Tunturiladun kesän päätapahtuma Ykinsillan korjaustalkoot oli monen ahkeran kerholaisen suosiossa. Kävin itse toteamassa Ykin-sillan erinomaisen kunnon ja erittäin antoisana tapahtumana koin tunturiladun kerhopalaverin. Kesäpäivät tapahtuman uutena nimenä on varmasti onnistunut uudistus. Toivonkin, että moni kolbmalainen tulevaisuudessa löytää nämä päivät itselleen, tunturilatulaisena kesän yhteisenä tapahtumana.

Yhteistyö kerhon ja Tampereen liikuntaviraston kanssa on jatkunut kiinteästi, kaksi yhteistä tapahtumaa vuodessa. Syyskuun sunnuntaina järjestimme retkeilyaiheisen tapahtuman Viikinsaaressa. Saari on kaupungin ulkoilu- ja virkistysaluetta. Kesäisin saareen on säännöllinen laivaliikenne. Syyskuussa ei enää ole säännöllistä liikennettä saareen, joten me mennä seilattiin Viikinsaareen "omalla paatilla" Me kolbmalaiset jotka saarella yövyimme koimme tapahtuman myönteisenä. Ilta kului mukavasti rupatellen ja tietysti Kolbmaa ja Tunturilatua parannellen. Yö oli leuto ja monet kaupungin valoista tuikkivat heijastuen Pyhäjärven pinnasta kun teltan oviaukosta katselin kotikaupunkiani.

Tilanne oli sikäli erikoinen, että telttailu ja muunkinlainen oleskelu öiseen aikaan on saaressa kiellettyä. Aamulla ensimmäinen laiva toi reippaita kolbmalasia, mutta seuraavalla paatilla tuli jo ihan mukavasti kaupunkilaisia, katselemaan ja tutustumaan meidän telttakyläämme ja kiertämään luontopolulle. Miten paljon olisi väkeä tullutkaan jos ilmoitukseen olisi huomattu laittaa, että kahvin lisäksi kaupunki tarjoaa myös laivakuljetuksen. Ihan hyvä näinkin ja jos tapahtuma jää pysyväksi, niin myös Vallun letunpaistosta tulee taatusti suosittu perinne.

Alkusyksystä pidimme kerhoillan, jonka aihe oli: Tunturiladun toiminnasta. Aihe sinänsä ei ole uutta, mutta sanoisin, että niin Kolbmalle kuin muillekin kerhoille joissa on uudempia ja uusia jäseniä tällainen Tunturilatuilta on suotavaa, se vahvistaa jäsenistön tietoisuutta Tunturiladun asemasta pääjärjestönä. Itsenäisesti toimivan kerhon puitteissa se voi unohtua ja varsinkin uusille jäsenille se voi olla varsin epäselvää ja voi pysyä kauan vieraana ja kaukaisena asiana. Illan vetäjänä oli Yrjö ja me "vanhat" olimme yhtä innokkaita kuulioita kuin uudet jäsenet. Tietty arvokkuus ja karisma liittyen puhujaan, niin ilta on taatusti Tunturiladun.

Retki Lauhavuoren kansallispuistoon on ollut oikein onnistunut ja jos olette kiinnostuneet hyvistä puolukkapaikoista, niin kyselkää asiasta vaikkapa Matilta tai Tertulta.

Niinkin tavanomainen tapahtuma kuin pikkujoulu voi osoittautua ongelmalliseksi. Mutta onhan pikkujoulu tapahtumana tärkeä kerhon sisäisessä toiminnassa ja koetaan vahvimmin "perheen" yhteisenä kaikkia koskettavana tapahtumana. Rajoittavana tekijänä koetaan juhlan paikka ja sisältö. Meillä tavallaan on tänä vuonna kahdet pikkujoulut. Toimintamuistioon on merkitty joulukuun alkuun viikonvaihde Latosaaressa. Sinne te kaikki kerholaiset jotka haluatte kokea joulunalun tunnelmat saunan suloisessa löylyssä ja tunnelmoida tulilla vaikka aamuun asti. Illanvietto ja puurojuhla ovat sitten viikolla salitapahtumana.

Yhteistoimintaamme kerhoihin olemme ajatelleet tehostaa. Meille jo perinteinen hiihtovaellus Siikanevahiihto 17–19.02 tätä tapahtumaa terästämme kutsumalla hiihtojoukkoomme reippaita ovtsilaisia. Vaellus alkaa perjantai-illalla, yövymme tulilla Siikanevalla ja lauantaiillan hämärtyessä saavumme tukikohtaamme Oriveden Latosaareen, siellä meitä odottaa "kotijoukot" ja sauna. Sunnuntaina jatkamme kohti Tamperetta tai ainakin valtatien varteen. Tervetuloa ovtsilaiset! Keväthankien aikaan viikolla 15 Kolbman hiihtobussi vie kohti Sallaa ja Tuntsaa. Väiski on viikon vetäjä ja taatusti on ohjelma sekä määrällisesti ja laadullisesti riittävää. Tälle viikolle olette kaikki tunturilatulaiset tervetulleita! Syksy on yhdistystoiminnan kulta-aikaa, silloin luodaan pohja uudelle tulevalle toiminnalle. Kuitenkin on vielä kerran aika katsoa taaksepäin menneeseen ja koota tapahtumien luettelo ja erotella toteutuneet ja toteutumattomat toiminnot. Aina löytyy uudelle kaudelle jotain edellisestä. Mutta mikä on se uusi ja räväyttävä asia, joka toisi tulevalle toiminnalle sitä ytyä josta niin monesti puhutaan. Pitäisi muuttaa, uudistaa ja nuorentaa.

Raili

TOIMINTAA

Vihtta Vaasa

Aamu on utelias/nouseeko aurinko/tuleeko sade./Työpöydän pölyn huomaa aamu/ilta ei enää välitä.../Ihmisen kiirekö pölyä tuo/kuin tuulispää pyörre hiekkaa/Ikkunalla kukat katsovat menneeseen suveen/nuokkuen.

Syksyllä saa olla pikkuisen melankolinen – on takana ihana kesä ja viime talvi – kuin unessa – hohtavin hangin. Vihttakin hiukan nuokkuu, vaikka muutamat touhuavat ja puheenjohtaja uhkaa ottaa lopputilin kun ei mikään sytytä.

Talven laskettelutapahtumat kiinnostivat eniten ja kuvaillat väki kansoitti.

Hiihtotapahtumiin toki osallistuttiin.

Kevättalven vaellukset tuntureilla kuuluvat jo toistuviin tapahtumiin. Pari viikkoa ennen Vappua kolmen naisen uskalias porukka yritti selviytyä ja selviytyi käsivarren raivoisasta myrskystä. Vapun jälkeen lähti uroiden uljas ryhmä ja tuli takaisin ehjänä ja terveenä.

Polkupyörävaellus aloitettiin Kuopion leiripäiviltä ja poljettiin Savon kieroja teitä viikon verran. Kunto nousi, vaikka sisu joskus olikin lujilla.

Anna-Liisa ja Eila osallistuivat Susikyrön leirille, nuo kaksi ikikulkijaa ja iloista vaeltajaa ovatkin Vihttan selkäranka, Anna-Liisa emännöi ja Eila auttelee kaikissa tapahtumissa, missä väki tarvitsee huoltoa ja hoivaa. Martti käväisi Huippuvuorilla – noin ne nuoret miehet.

Vihttalla on uusi kokoontumispaikka Vaasan Nuorisotalossa huone I. Se on keskellä kaupunkia Kasarmintoria ja Kirkkopuistikon kulmassa, jonne on helppo löytää ja hyvät bussiyhteydet jokapuolelta kaupungin alueelta. Vietämme joulujuhlan siellä 12. joulukuuta mukavan yhdessäolon ja hyvän riisipuuron kanssa. Oikein mukavaa syksyä kaikille kerhoille ja kerholaisille toivoo Pirkko ja koko Vihtta.

Jo perinteeksi tullut Kärrin maastotapahtuma pidetään tänä syksynä 5–6.11. Retkitoimikunta vahvistettuna Martti Eskelisellä on suunnitellut mielenkiintoisen maastotapahtuman, joka sopii niin aloittelijalle kuin kokeneemmallekin kairankulkijalle. Opetusta ja vaellustaitoja kartutetaan monin tavoin.

Syksyn työllistävin tehtävä Kavtsissa on ahkioprojekti, jota Kösä ja Masa junailevat. Talkootyönä valmistuu syksyn aikana kolmisenkymmentä ahkiota, joten olisipa siinä pitkä jono kulkijoita, jos kaikki uuden ahkion saaneet vaeltaisivat samalla jotoksella – taitaisi letkaa riittää toisellekin tunturille.

Tammikuun 21. ja 22. pnä viettää Tunturilatu talvipäiviään Espoon Solvallassa; järjestelyistä vastaa tällä kertaa Kavtsi. Tämä tietääkin meille kiireistä aikaa loppuvuodeksi ja alku talveksi. Vieraita toivomme tietenkin tapahtumaan mahdollisimman paljon ja kaikista tunturikerhoista.

Muutaman vuoden takainen retkeilijän koulutus sai sen verran myönteistä palautetta, että saman suuntaista toimintaa jatketaan myös ensi vuonna kerhossamme. Helmikuun 10–12. pnä pidämme Kärrissä talviretkeilyyn liittyvän kurssin. Asioita opiskellaan sekä teoriassa että käytännössä. Tilaisuus sopii hyvin myös aloittelijoille.

Normaalien kerhon talvivaellusten lisäksi Kavtsi on varannut ensi kerran kämppäviikon Lapista. Niinpä viikolla 15 hiihtelee kavtsilaisia Susikiisalla Sirkan ja Urkin johdolla.

Ensi talvi tulee olemaan kerhollemme toimintarikas. Monet tapahtumat vaativat onnistuakseen kerholaisilta runsasta työpanosta. Lähes entisellään jatkava kerhotoimikunta pyrkii johtamaan kerhon tapahtumia niin, että jokainen, joka tapahtumiimme osallistuu kokisi tapahtumat myös latuhengen mukaisina.

Jorma

Kavtsin kuulumiset

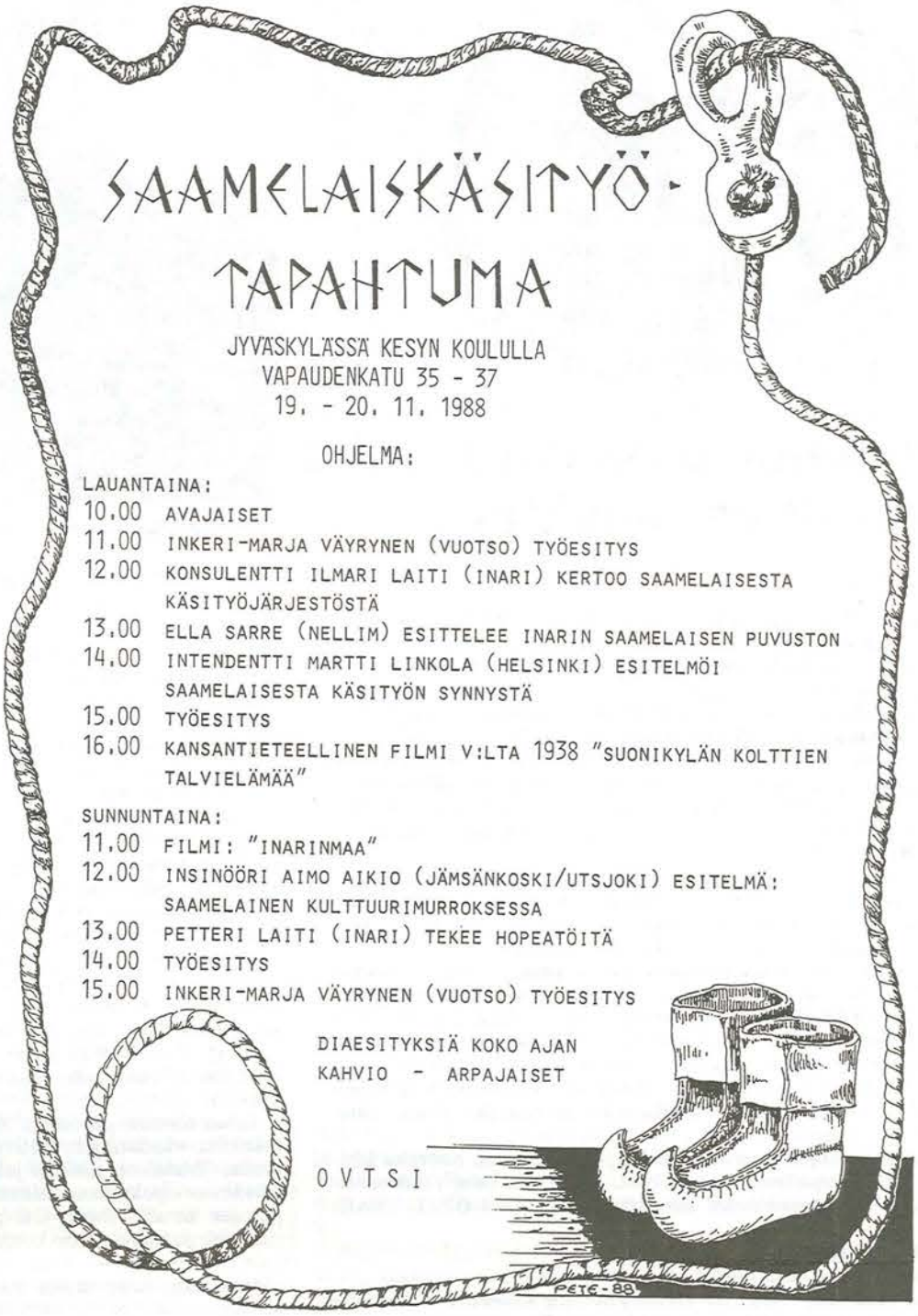
Syksyn alkaessa kääntyä pian lopuilleen alkavat kavtsilaistenkin ajatukset suuntautua tulevan talven tapahtumiin. Mutta onhan toki meillä vielä kuulumisia ja tekemisiä syksynkin aikana. Tukikohtamme Kärrin kehittämistä jatketaan edelleen; maakellari valmistuu melko pitkälle vielä tämän syksyn aikana ja ulkorakennuksen suunnittelua jatketaan edelleen. Myös jokasyksyiset pihatalkoot kuuluvat syksyn tapahtumiin.

Login kuulumisia

Helteisen kesän hieman viiletessä logilaisetkin palailivat kesälaitumiltaan (eräretkiltään) kerhotoiminnan piiriin taas muutamia kokemuksia rikkaampana. Niistä esimerkkinä viikon mittainen melontavaellus Ounasjoella Pappi-Penttimme johdolla.

Elokuun puolivälissä kerhostamme osallistui kuusi henkilöä kerhopalaveriin Kangaslammilla.

Syyskuun alussa lähdimme Lappiin ruskamatkalle. Sääolosuhteet Lapissa olivat aivan kesäiset, 15–20"C koko viikon ajan, ja aurinko paistoi niin, että muutamilla nenä punoitti aivan kuin kevätauringon jälkeen. Ruskamatkastamme tuli aika laajapohjainen kokonaisuus toimintojen jakautuessa Ivalojoen kullanhuuhdontavaellukseen, Saariselän vaellukseen, susivaellukseen (150 km) Angelin tieltä Moberginojalle, sekä Kiisan vaellus- ja kämppäporukkaan.

Verestimme sienituntemuksiamme syyskuun ensimmäisen kerhoillan teemana.

Sitten alkoikin jo Tunturiladun syyskokouksen ja susiaisten valmistelu. Susiaiset pidettiin 8–9.1988 Mynämäen Koirasaaressa. Lauantai-illan susiaisissa susilauma kasvoi kolmella johtajasudella ja 26 tunturisudella (tarkistamaton tieto). (Susiaisista tarkemmin toisaalla tässä lehdessä.)

Näin 10-v. juhlavuotemme kallistuessa lopuilleen voimme palailla normaaliin kerhotoimintaan sekä latamaan akkujamme tulevia erä- ja retkitoimintoja varten.

Lähimatkailun merkeissä kerhomme järjestää bussikuljetuksen Jyväskylän Sami' Duodji -tapahtumaan 19. marraskuuta. Kuljetus lähtee aamuseitsemältä Turusta ja reitti kulkee Tampereen kautta. Kyydistä kiinnostuneet voivat soitella Maisalle (puh. 366457).

Syysterveisin Pirjo

Ovtsin kuulumisia

Alkaneet kerhoillat aiheineen ovat koonneet kiitettävästi ovtsilaisia "talkoisilta rekiltään" ja virkistäviltä vaelluksiltaan lähitienoiden tapahtumiin.

12-vuotias kerhomme jatkaa nyt tukikohta-ajassa!

Tukikohdaksi on vuokrattu hirsirakenteinen mökki ikkunaluukkuineen, pihapiireineen, savusaunoineen, nuotiopaikkoineen ja isoine pihapuineen, niin – ja tyhjine puuvajoineen...

Juomavesi noudetaan läheisestä lähteestä ja pesuvesi tonttia reunustavasta Häkinjoesta. Kaikille halukkaille on siis "talkoisia retkiä" tiedossa vastakin! Paikka on Uuraisten Kangashäkissä.

Innokkaita ovtsilaisia on jo ollut horsmankaatokatselmuksessa ja puunetsintätalkoissa, joten eiköhän tähän tukikohta-aikaankin totuta!

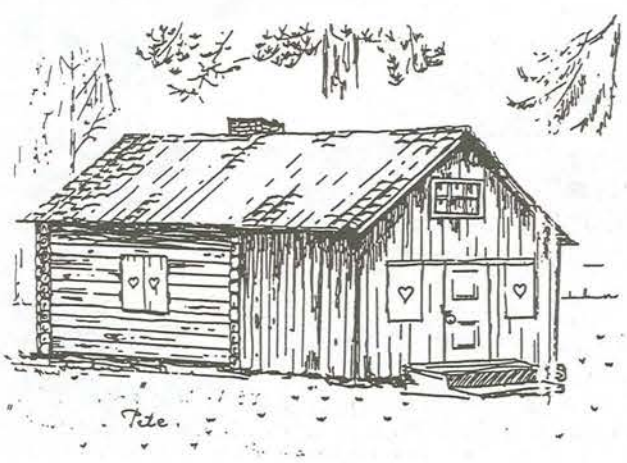
Saamelaiskäsityötapahtuma "ovella" (19–20.11.) järjestelytoimikunta on tehnyt tiiviisti työtä tapahtuman läpiviemiseksi. Kaikkien kerholaisten työpanos otetaan ilolla vastaan – hakeudu mukaan! Tapahtumasta tarkemmin toisaalla tässä lehdessä – Tervetuloa!

Kerholaisemme kiittävät järjestelytehtävissä olleita tunturilatulaisia pääjärjestömme yhteisten tapahtumien toteuttamisissa ja tietenkin erikseen kavtsilaisia kerhomme vierailusta Kärrikaltiossa – Kiitos!

Onnea vihityille Susille ja tervetuloa laumaan!

Mukavaa loppuvuotta ja Onnellista vaellusvuotta 1989 tunturilatulaisille!

Imppa

Ovtsilaisten tukikohta.

Menimme puskaan ja mitä siellä sitten tapahtui...

Kun Australiassa mennään maastoon – mennään puskaan...

Pauli Hakulinen

Mitä tapahtuu kun matkalle lähtee joukko ikänsä luonnossa kulkeneita miehiä ja naisia, joilla on aimo annos seikkailumieltä, rämäpäisyyttä ja sellaista hulluutta jolla ei kuitenkaan ole mitään tekemistä henkisen terveyden kanssa.

Kun tähän joukkoon on vielä iskenyt kultakuume ja kyltymätön kiinnostus kiviin, millaisen retken tästä luulisi seuraavan...

Lähetetään koko porukka vielä paikkaan, jossa Suomeen nähden kuljetaan pää alaspäin ja jalat ylöspäin ja jossa kaiken tämän lisäksi talvi on kesällä ja kesä talvella. Pistetään heidät kaivautumaan syvälle maan alle etsimään opaalia, safiiria, ametistia, akaattia, kultaa...

Annetaan kenguruitten ja muitten outojen otusten pomppia heidän ympärillään ja kookaburran nauraa kaiken tämän päälle... luulisi tästä kaikesta seuraavan melkoisen kaaoksen, tai ehkä ei sentään – seikkailu siitä tuli – unohtumaton seikkailu...

...Vuoden 1987 marraskuussa lähti kahdeksan Ladun jäsentä neljäksi viikoksi Australian puskaan. Retken vetäjinä toimivat Pentti Nummela ja Raija Arho. Matkaan lähtivät vielä Ape Järvinen, Raija Pikamo-Järvinen, Simo Sällilä, Varpu Harju, Asko Vahtera ja allekirjoittanut Pauli Hakulinen. Joukkoa vahvistettiin vielä kullan ammattilaisilla Yrjö "Karhu" Korhonen Miessi-joelta ja Seppo Mauno Vuijemilta, sekä rautaisilla alan harrastajilla Pekka Salonen ja Matti Ylikoski.

Matkalle lähtijät tunsivat jo perin pohjin toisensa Suurelta Lännenmatkalta Klondikeen vuonna 1984. Tältä osin tulisi retki onnistumaan. Retken tunnukseksi annettiin "GOLD and OPAL TRAIL 1987".

Heti retkemme alussa meillä oli tilaisuus tutustua Melbournesta sata kilometriä länteen sijaitsevaan Ballaratin kulta-alueeseen, jossa kultaryntäyksen 1851–62 välisenä aikana kaivettiin kultaa 100 miljoonan punnan arvosta ja jossa vieläkin oli aistittavissa menneitten aikojen tunnelma, "Kukin puolestaan ja piru periköön viimeksi tulleen..."

Victorian osavaltiossa Melbournesta pohjoiseen Goulburn-joella huuhdoimme kultaa itsekin ja tutustuimme samalla menetelmiin joilla kultaa huuhdotaan imurilaitteilla jokien pohjasta.

New South Walesin Lightning Ridgessä, jota sanotaan mustan opalin kodiksi, kaivauduimme maan alle hakemaan opalia ja Queenslandin Rubyvalessa näimme säihkyviä safiireita, joiden loiste sai selkäpiissä juoksemaan pieniä hiiriä...

...Löysimme vieraanvaraisen, monien mahdollisuuksien ja seikkailujen maan. Tapasimme ja saimme myös monta ystävää siitä maailmanlaajuisesta veljeskunnasta, jota tanskalainen kirjailija Hakon Mielche niin hyvin kuvaa kirjassaan, Australia, seikkailujen ja tulevaisuuden maa:

"Sinä muistutat malminetsijää, sanoi hän. Tunsin saaneeni suuren kohteliaisuudenosoituksen heti aamutuimaan, sillä Mount Isassa se on ainoa ammatti, joka tosiaan kelpaa johonkin, ja malminetsijät muodostavat oman koko maailman käsittävän vapaamuurarijärjestönsä. He vaeltavat Etelä-Amerikan aarniometsissä tai ratsastavat kuormahevosmatkueessa Kalaharin autiomaassa. Heitä tapaa Uudessa Guineassa mukanaan huuhtomapannu hihnassa olkapäällään. Olen tavannut heitä syvällä Kalliovuorilla ja myrskyn piiskaamilla saarilla Kap Hornin eteläpuolella.

Pidän heistä. He ovat vapautta rakastavia miehiä, joilla on seikkailijoiden levoton sielu."

...Vuokrasimme retkikunnan käyttöön kolme retkeilyautoa.

WANGARATASTA–TUMBARUMBAAN...

Retken alussa vuokrasimme Melbournesta kolme retkeilyautoa. Teimme niillä matkaa Australian itärannikon rannikkovuoriston takaisesssa "Outbackissa" yli 5000 km. Autot jätimme Townsvilleen. Sieltä lensimme takaisin Melbourneen.

Autoissa oli tilat neljälle hengelle. Yöt nukuimme autoissa ja ateriat valmistimme autojen kaasukeittimillä.

Matkustaminen tuli erittäin edulliseksi. Ruoka oli halpaa. Vaikkka miten hyvää "steakia" – pihviä sai ostaa alle kahden kympin kilo. Bensa maksoi alle kaksi markkaa litra. Autojen vuokrat jäivät henkeä kohti alle kahden tuhannen Suomen markan.

Lihaa söimme päivittäin. Autokokilta vaadittiinkin heti aamulla, "Missä on meidän jokapäiväinen pekoniannoksemme papujen kera?". Ilman tätä perinteistä aamupalaa ei kunnon kullankaivaja lähde edes ulos kämpästään. Saati sitten kaiva mitään.

Vasemmanpuoleinen liikenne vaati hieman tottumista. Kyllä siinä kuljettaja moneen kertaan alkukilometreillä haki vaihdetta ovenkahvasta tai suuntavilkusta. Suunnistaminen oli luku sinänsä. Kun kartalla alkaa lukea, "Wodonga, Wangaratta, Tallangatta, Tumbarumba ja kun on päästy Wooloomooloón kohdalle", kääntää tällä kohden jo rattia vaikka mihin suuntaan.

Nopeutemme oli parhaimmillaan 100 km tunnissa. Isot rekat pyyhkivät meistä ohitse ihan kevyesti. Olimme kuulleet sanonnan, "Ne näyttävät taistelulaivoilta ja ajavat kuin taistelulaivat". Tämä piti paikkansa! Rekkojen nokilla on isot puskurit. Jos karjalauma sattuu ylittämään tien niin ettei kuljettaja pysty enää jarruttamaan, hänelle jää vain mahdollisuus ajaa lauman läpi. Luut siinä rytisevät, eikä kukaan jää selvittelemään tapahtunutta sen paremmin. Yliajettuja kenguruita on tien varrella vaikka miten paljon.

Teillä oli omat olosuhteita hyvin kuvaavat liikennemerkkinsä. Niissä varoitettiin kenguruista ja karjasta tiellä – Stock on Road. Liikuttavimpana merkkinä tulee mieleen varoitus koala-karhuista, "Koalas next 4 km".

Floodway varoittaa tulvavedestä ja Trafic hazard kertoi liikenteen tällä tien osuudella olevan enemmän "hazardia", kuin se meidän mielestämme jo muutenkin oli... Pienet kaupungit, joiden läpi ajoimme muistuttivat toisiaan kuin marjat. Lännen tyyliin ne olivat "kulissikaupunkeja"... rakennuksilla komeat julkisivut ja takana ties mitä. Kaupungista lähdettäessä voi tavata tien vieressä kilven, jossa kerrotaan että seuraavalle "vesireiälle" on vaikkapa kolmisensataa kilometriä. Tällöin on viisasta pyörähtää takaisin kaupunkiin, sillä nestevajauksen kanssa ei Australiassa leikitä. Aussit juovatkin kovan hikoilemisen vastapainoksi valtavia määriä olutta.

Kaupungeissa Public Baarit tarjoavat auliisti palveluksiaan. Tosin tasokkaimmat voivat asettaa vaatimuksiakin tason suhteen, kuten No shoes – No shirt – No service!

Ahdasmielisen Queenslandin puolella baarit saattavat sulkea ovensa jo kello kymmen maissa illalla. Mitä hankalampaa, sen paremmalta aussien mainio olut maistuu. Äärimmäisessä hätätilassakaan ei pidä turvautua paikalliseen viskiin, joka maistuu aaltopelliltä ja piikikaktukselta ja jolla on samantapainen tyrmäävä teho kuin kengurunpotkulla.

PUSKA

Kun Australiassa mennään maastoon, mennään "puskaan". Pävittäin retkemme aikana jätimme automme ja painelimme puskaan mekin...

Maastoa hallitsevat itärannikon vedenjakajavuoriston takaisessa Outbackissa matalat pensaat. Australian sisäosissa on vedettömiä aavikoita, joilla ei kasva mitään. Sademetsässä hallitsevat eukalyptuspuut, joita on satoja eri lajeja. Jotkut puut saattavat kasvaa jopa sata metriä korkeiksi.

Kymmenesosa Australiasta on metsää. Vain neljäsosa sademetsistä on jäljellä niiltä ajoilta, jolloin uudisasukkaan kirves ensimmäistä kertaa kumahti jykevän eukalyptuspuun runkoon.

Sademetsän rehevyys ja eläinmaailma on runsas. New Sultan Creekillä kaivoimme kultaa ja granaatteja trooppisen sademetsän keskellä. Auringon laskiessa lähdimme "papukaijajahtiin" tosin tietenkin vain kameroilla varustettuina. Näiden kirjavien lintujen joukko oli uskomaton. Ne lentelivät puusta puuhun kovaäänisesti rähisten ja kirkuen. "Kuka pahus on jättänyt lintuhäkin oven raolleen", tuli mieleemme katsellessamme tätä näytelmää... tulimme siihen tulokseen että koko metsä oli yhtä ja samaa "lintuhäkkiä".

"Mistä tunnemme kookaburran?", kyselimme mainiolta oppaaltamme ja ystävältämme Veli Eskeliseltä. Meitä kiinnosti kovin tuo Australian kuulu naurulintu. "Ette voi erehtyä. Se hahattaa ja kikattaa kuin katupoika. Kun kuvittelette vielä olevanne keskellä kanalaa, kuulette veturin varoitusvihellyksen ja koiran haukunnan – se on melko varmasti kookaburra"! Australialainen ystävämme Veli oli oikeassa.

Jos kulloisenkin yöpymispaikkamme lähistöllä sattui olemaan muutama kookaburra paikalla, niin niiden antama aamuherätys oli vertaansa vailla. Tähän meteliin kun vielä lisää papukaijojen tappelun, johan tuohon herää puolikuollutkin...

Lightning Ridgen opaalikentillä jouduimme puskassa paikallisten kaivajien golfkentälle.

Tuo "maailmanlopun" golfrata oli saatu aikaan kaivamalla kuoppia sopivin välein pensaitten sekaan. Länteenpäin vetämällä olisi radasta saanut useamman tuhannen kilometrin pituisen. Estettä ei olisi. Ellei sellaiseksi lasketa Nullaborin autiomaata. Opaalinkaivajien kanssa pelasimme auringon noustessa, sillä päivällä kiipesi lämpömittarin elohopea varjossa + 39 asteeseen.

Aurinko paistaa täällä 365 päivää vuodessa. Sateet ovat satunnaisia. Kun sitten sataa, niin sitten sataa reilusti. Tulvat naapuriosavaltion Queenslandin puolelta voivat muodostaa Outbackin alavaan maastoon järviä. Ne voivat olla paikallaan vuoden pari. Häviten siten yhtä nopeasti kuin muodostuivatkin.

Kun kolmen viikon puskassaolon jälkeen jätimme Outbackin, olivat mielemme haikeat. Puskassa oli ollut helppo olla. Siellä oli ollut kaikki yksinkertaista ja suoraviivaista. Olosuhteet sanelivat elämisen ehdot ja tavat. Kuten meillä Lapissa.

MUSTIA OPAALEITA JA SINISEN SAFIIRIN LUMOA...

...New South Walesin osavaltiossa tutustuimme Lightning Ridgen opaalikentillä suomalaissyntyisten kaivajien opastuksella opaalin kaivamiseen. Paikkaa kutsutaan mustan opaalin kodiksi – Home of the black Opal.

Kun on ensimmäistä kertaa saanut nähdä hiekkaisesta kivensirusta lähtevän vihreän, sinisen ja punaisen värisuihkun, ymmärtää miksi nämä miehet, kuten Andy "the Finn" ovat joutuneet opaalin lumoihin ja saaneet elinkautisen Australian opaalikentille. Näimme täällä myös "miljoonan taalan" kaivoksen, jonka paikallinen koiranleuka oli vastasaapuneille keltanokille "hyvänä" kaivos-

jatkuu seuraavalla sivulla...

...kirjoittaja vaskaamassa "matkarahoja" trooppisella Goulburn-joella.

paikkana neuvonut. Kaikkien hämmästykseksi miehet olivat 40 jalkaa kaivettuaan, löytäneet maan alta niin paljon opaalia, että heidän rahahuolensa päättyivät siihen paikkaan.

Queenslandin puolella Rubyvalessa tapasimme myös maanmiehiämme. Paikallisella "Finn Hillillä" ovat Ville ja Terttu Räty kaivaneet safiiria jo toistakymmentä vuotta. Heidän vierainaan ja opastuksellaan saimme kaivaa safiiria.

Suomalaissyntyinen Lauri "Lasse" Sukuvaara näytti meille kuinka raakasafiiri hiotaan loistavaksi jalokiveksi. Hän myös lahjoitti meille kullekin safiirin kotiin tuotavaksi. ...Tuollaista useamman karaatin painoista briljanttihiottua keltaista safiiria kun tarkastelee auringon valossa, niin jalokivestä saa vaikutelman kuin se olisi täynnä kullankeltaista nestettä. Kivi "elää".

Sinisen safiirin lumoa on puolestaan vaikea vastustaa. Tähtisafiiri toi mieleemme Lapin korundin – lapintähden.

Kaivoimme vielä Ayrin lähistöllä ametisteja ja Mt Hayssa löysimme akaattipalloja kotiin tuotavaksi. Ei ihme, että erääksi retkemme tunnuslauseeksi muodostui, "Pyllyt pystyssä läpi Australian". Ehkä tämän vuoksi kookaburrillakin oli niin hauskaa meidän kustannuksellamme...

KATSO KENGURU LOIKKAA...

Olimme olleet Aussissa viikon, emmekä vieläkään olleet nähneet elävää kengurua. Kyselimme jo, "Missä ovat kengurut?" Kengurut tulevat esille piilopaikoistaan auringon laskiessa. Kauempana puskassa niitä kyllä näkee päivälläkin. Villit kengurut eivät laske ihmistä lähelleen. Kahdeksan metriä pitkillä ja kolme metriä korkeilla loikilla ne nopeasti häipyvät taivaanrantaan...

Kenguru on laumaeläin. Vaikka se on rauhoitettu, ampuvat maanviljelijät sitä luvanvaraisesti. Se kun verottaa Australian 135 miljoonaisen lammaslauman laitumia. Kenguru on myös aikamoinen riesa ilmestyessään yllättäen auton valokeilaan pimeässä ajettaessa. Niitä jääkin paljon autojen alle. Kenguruitten sukujuuret juontavat Australiassa 125 miljoonaa vuotta taaksepäin, joten melkoinen kotipaikkaoikeus sillä saarimantereella on. Villikoirat, Dingot ovat myös mantereen vanhoja asukkaita. Samoin emu, joka pystyy juoksemaan yhtä nopeasti kuin laukkaava hevonen ja jonka potkussa on tehoa kuin muuliaasilla.

Pieni koala-karhu asustelee eukalyptuspuun oksistoissa ja on koko ikänsä pienessä hiprakassa mutustellessaan puun lehtiä.

Outoja eläimiä Australiassa kyllä riittää. Vompatteja, opposumeja, lentäviä sisiliskoja, nokkasiilejä ja kaloja jotka välillä kulkevat kuivalla maalla. Kaiken hännänhuippuna on nokkaeläin, jonka olemassaoloa ei kertakaikkiaan tunnustaisi. Ajatelkaahan nyt! Ankan nokka istutetaan myyrän ruumiiseen. Annetaan sille neljä aivan liian pientä jalkaa sen kokoon nähden. Koristeeksi pistetään vielä saukon häntä. Tuollaista otusta ei yksinkertaisesti ole. On kuitenkin! Australiassa monien ihmeitten maassa.

YÖNMUSTIA ABORITSEJA

Kaksisataa vuotta sitten ottivat Australian alkuperäiset asukkaat – aboritsit englantilaisen kapteeni Cookin keihässateella vastaan hänen noustessaan maihin Botany Bayssa lähellä nykyistä Sydneyn kaupunkia.

Tasmaniasta alkuasukkaat hävitettiin sukupuuttoon. Australian mantereella on aboritseja enää jäljellä vain noin 160 000. Heidät on siirretty erillisiin reservaatteihin Pohjois-Teritorioon. Pieni osa heistä asuu maan muissa osissa.

Alkuasukkaita ei enää tapaa vanhoissa elinympäristöissään metsästämässä kenguruita ja emuja bumerangeilla ja heittokeihäillä. He tulivat ennen toimeen kuivimmassakin erämaassa. Aboritseilla oli tarkka vainu löytää pienikin vesiaukko seudulla jossa valkoinen mies kuolisi janoon ja nälkään.

He ovat kuitenkin loitonneet liiaksi alkuperäisistä elintavoistaan ja hyppäys kivikaudesta suoraan atomiaikaan on ollut alkuasukkaille liian suuri.

Tavatessamme näitä Australian alkuperäisiä asukkaita, tuli lähinnä mieleen kivikauden ihminen. Heidän silmissään havaitsi selvästi hämmentyneen ja eksyneen ilmeen.

JOKIEN JA AAVIKOITTEN VAAROJA...

°Älä pistä veteen mitään, mitä et halua menettää", varoitetaan pohjoisen Australian trooppisilla jokialueilla. Krokotiili saattaa vaania miltei huomaamattomana joen sameissa vesissä.

Krokotiileja on metsästetty sen nahan vuoksi armottomasti. Vuonna 1972 ne rauhoitettiin ja kanta on siitä lähtien lisääntynyt tasaisesti.

Kanoottisafarilla trooppisella joella kerrotaan tulleen vastaan tilanteen, jossa myrkyllinen käärme näytti pudottautuvan veden yli riippuvista oksista suoraan veneeseen? "No problem... käärme tulla veneeseen. Ihmiset hypätä veteen. Joessa krokotiileja – ihmiset tulla takaisin veneeseen. No problem", lohdutti rautahermoinen joentuntija... Australiassa saattaa tavata muitakin vaarallisia otuksia. Kiviä käännellessä on varottava kivenkolossa asustavaa skorpionia, jonka pisto halvaannuttaa ja lamauttaa ihmisen hetkessä. Australian kyykäärme on maan myrkyllisimpiä käärmeitä. Sitä ei kuitenkaan voi verrata salamannopeasti iskevään taipaniin, jonka purema tappaa ihmisen parissa minuutissa.

Autiomaan olosuhteissa – "where the dead man lie", on usein henki panoksena, jos se joskus saattaa antaa runsaankin palkinnon kärsityistä vaivoista ja ponnistuksista.

HAIKALOJA JA POLTTAVIA MEDUUSOITA

"Mikä se on sellainen kolmikulmainen, joka pistää esille vedenpinnasta ja joka liikkuu?", hihkaisi Ape meidän syöksyessämme Korallimereen uimaan autiomaaseikkailumme jälkeen. Sehän oli selvää ettei kukaan jäänyt katselemaan, mikä se sellainen...

Haita esiintyy Australian koko rannikolla. Se saattaa iskeä uhrinsa rantamatalastakin, varsinkin jos mereen on valunut verta. Huomaamatta voi korallin terävä särmä haavoittaa uimaria ja hänestä voi tulla "oivallinen hainsyötti", kuten alkuasukkaitten kerrottiin rannalla hurranneen.

"Enkelikivi" kaivoksen seinämässä saattaa antaa ensimmäisen vihjeen opalista. Yrjä ja Ape silmät tarkkoina.

KULTAKUUME...

Kulta on ollut taikasana Australiassa koko sen tunnetun historian ajan. Victorian osavaltiossa sijaitsevien pikkukaupunkien Ballaratin ja Bendikon kultaryntäysten vuosina 1851–1862 Australian väkiluku kaksinkertaistui. Joka puolelta maailmaa saapuvat laivat purkivat kullan kiillon sokaisemia miehiä Melbournen, Sydneyn ja Perthin satamiin. Saattoi tapahtua niinkin, että alukseen jäi vain kiroileva kapteeni, laivaväenkin paettua matkustajien perään. Mitä siinä kapteeniparan muu auttoi kuin että hänkin heitti huuhdontapannun olkapäälleen ja lähti laivaväkensä perään...

Ballaratin ja pohjoisen osavaltion Queenslandin ryntäysten jälkeen tehtiin merkittäviä kultalöytöjä Länsi-Australiassa syyskuussa 1892. Kultaa löytyi runsaasti, jopa aivan maan pinnalta Kalgoorliesta Nullaborin autiomaasta.

Suurin osa kullankaivajista koki pettymyksen. Osa jäi ryntäysten jälkeen maahan ollen tavallaan etujoukkoina myöhemmille siirtolaisvirroille.

Australia on vieläkin huomattava kullantuottaja. Entisaikojen seikkailuhenki on vaihtunut rutiininomaiseen työhön kaivoksissa. Mutta vielä löytyy miehiä, joita elämä kaupungeissa ei ole pehmentänyt. He ovat tyynyn asemesta tottuneempia kivenmurikkaan pään alla ja heitä viehättää kulkeminen avoimen taivaan alla.

...Kullanetsin kädessään he kulkevat pitkin mantereen osittain vielä tutkimattomia autiomaita. Kultaa löytyy! Näimme luonnollista kokoa olevan jäljennöksen 27 kiloa painavasta kultamöhkäleestä- "Hand of Faiht". Se löydettiin vuonna 1980 Kingowersta Länsi-Australiasta. "Kohtalon käsi" löytyikin juuri kullanetsintä käyttäen.

Victorian Woods Pointissa tutustuimme vuonna 1962 toimintansa lopettaneeseen kultakaivokseen Morning Stariin. Se oli aikoinaan Australian rikkaimpia. Käydessämme paikalla kasvoivat puut sen hylättyjen rakennelmien lävitse. Sademetsä ottaa takaisin omansa...

Lähistöllä on toimiva kultakaivos A1 Setlement. Goulburn-joen terasseilla oli myös useita avolouhoksia, joissa kultaa kaivetaan samoilla menetelmillä kuin Kanadan Klondikessa. Goulburn-joella näimme imurilaitteita, joilla kultaa huuhdotaan joen pohjasta. Tapasimme suomalaissyntyisen Esko Laineen, joka tutustutti meidät perinpohjin tähän epäilemättä hyvin tuottavaan kullanhuuhdontamenetelmään.

...Huuhdoimme muutaman päivän Doctor's Creekillä. Jaloittelimme välillä läheisillä vuorilla puskakävelyn merkeissä. Tropiikin hehkuvan auringon alla jaksoimme nousta tuhanteen metriin – Pollet Pointille. Läheinen Mt Terrible – "kauhea vuori" oli kolmisensataa metriä korkeampana meille liikaa...

Uidessamme Intian Valtameressä retken alkuvaiheilla olimme onnellisen tietämättömiä paikalta parisen viikkoa aiemmin pyydetystä kuusi metriä pitkästä ja kaksi tonnia painavasta valkohaista, jota julmempaa petoa merestä saa hakea.

Käydessämme Suurella Valliriutalla, Great Barrier Reef'illä saimme uida lämpimissä ja kristallinkirkkaissa vesissä. Sukelluslasien lävitse näimme uskomattoman kauniit korallit ja loistavat kalat. Olimme kuin suuressa akvaariossa, jossa saimme itse uida mukana.

Paratiisilla on usein huonotkin puolensa. Kun tulimme Korallimeren rannalle, niin pari päivää ihmettelimme ettei pitkillä hiekkarannoilla näkynyt lainkaan paikallisia asukkaita. Meille selvisi lopulta se seikka, että Australian itärannikolla oli juuri se vuodenaika, jolloin merivirrat kuljettavat myrkyllisiä meduusoita rannikolle. "Portugalin sotalaivan", Marine Stringersin poltinlonkeroitten syleily on hengenvaarallista. Aussit uivatkin altaissa elokuulta – huhtikuuhun.

Kengurut ilmestyivät esille piilopaikoistaan auringon laskiessa.

jatkuu seuraavalla sivulla...

...Menimme puskaan... jatkuu

Aboritseja – maan alkuperäisiä asukkaita on enää kourallinen jäljellä.

Walzing Matilda

Pistetään tähän lopuksi tarinanpätkä vanhasta ballaadista. Walzing Matildan kuullessaan yhdistää itsekukin sen kiehtovan sävelmän Australiaan. Se liittyy paikalliseen puska- ja leirilauluperinteeseen.

Nimestään huolimatta ei ballaadilla ole mitään tekemistä valssin kanssa. Alkuperäiset sanat eivät kerrokaan kauniista nuoresta Matildasta tanssin pyörteissä ja rakkauden hurmostilassa...

Alkuperäisissä ballaadin sanoissa kerrotaan, kuinka työnhaussa kiertelevä kulkuri löysi billabongin ja kuinka hän itsekseen lauleli walzing matildaa odotellessaan billan kiehahtamista billyssä.

Sattui siihen paikalle eksymään squatterin jumbuck, jonka kulkuri oitis tunki reppuunsa. Eugalyptuspuun takana oli kuitenkin itse squatter muutaman trooperin kanssa. He hyppäsivätkin puun takaa esille kulkuria pidättämään. "Minua ette kyllä elävänä saa", huudahti tähän kulkuri hypäten billabongiin...

Tapahtuman selventämiseksi kerrottakoon, että walzing matilda tarkoittaa "nyyttiä kantaen", billabongi puolestaan vesipaikkaa. Billa merkitsee vettä ja billy kattilaa. Squatter on paikallinen maanomistaja ja jumbuck hänen lampaansa. Kun trooper tarkoittaa poliisia, niin harmiahan tästä kaikesta kulkuriparalle olisi tullut.

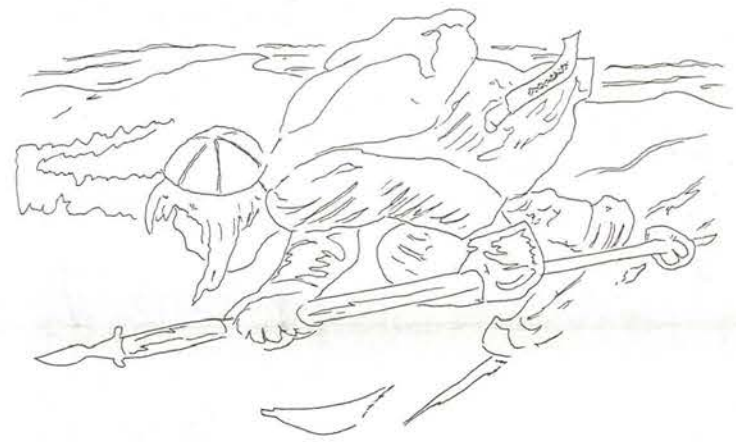
Tarina on tavallaan päättymätön, sillä vieläkin voi kulkija samaisen billabongin ohi mennessään kuulla kulkuriparan syvyyksissä hyräilevän – walzing matilda...

Gold and Opal Trailin osanottajien puolesta

Pauli Hakulinen
(1169)

TUNTURIHIIHDOSTA MUISTIIN MERKITTYÄ

TUNTURIHIIHTÄJIEN PIINAAMISTA... JONNE SAASTAMOINEN:

"Tämä tapahtui jo tunturihiihtomme lapsuudessa, armon vuonna 1936. Asiasta ei sopisi oikeastaan nyt enää puhua, koska vanhoja asioita ei pitäisi muistella ja koska ajankohta ei ole sopiva tunturimuistojen elvyttämiseen. Se on tunturihiihtäjien piinaamista."

(On vuosi 1945. Sodat olivat juuri päättyneet meidän osaltamme.)

Arvatkaapas kuka näin on kirjoittanut ja milloinka? Se oli meidän ikioma Immomme ja muisteluvuosi 1945! (Nuoremmalle polvelle saman tien selvennykseksi; Toivo Ilmari Sorjonen – 1904–1970) voimistelunopettaja, Suomen Ladun perustajajäsen, sen toiminnanohjaaja, ensimmäinen ikäsusi jne.) Niinpä niin. Ei silloin ollut edes haaveilemista tuntureille. Oli muuta tärkempää silloisella sukupolvella.

Immo kertoi ensimmäisessä Latu-julkaisussa 1945, lähes 10 vuotta aikaisemmin suoritetusta 7 hengen retkestä Kittilän Sirkasta Aakenuksen kautta Ylläkselle, edelleen Kukaslompolon kautta Keimiölle ja sieltä Ketomellan kautta Hettaan.

Ylikyrön talosta satiin repuille porokyyti Ketomellaan. "Poromies jäi meistä hiihtäjistä tällä matkalla toista tuntia", toteaa Immo.

Ja näin tasa-arvon merkeissä en malta olla lainaamatta Immon kirjoituksen loppukaneettia:

"Retken osanottajilla oli leveät tunturisukset, yhdet hiihtokengät ja aamutohvelit, villakankaiset hiihtopuvut, tuulipuvut, villapaidat, kaksi alusvaatekertaa sekä kaksi paria sukkia ja huopasyylinkejä ynnä peseytymisvälineet. Retkikunnan yhteisiä varusteita olivat kahvipannu, pieni kirves, ensiapuvälineet ja suksien korjaamiseen tarvittavat välineet sekä reitin kartat. Henkilökohtaiset varusteensa kantoi kukin satulapussaan ja yhteiset varusteet oli jaettu miesten reppuihin."

Kahden erilaisen elämisen muodon kuvaus Käsivarresta 1941

Hakiessani uskon vahvistusta erääseen muistitietooni ja varmistaakseni muutamaa vuosilukua, osui silmiini vanhan tuttavani, silloisen (1947) SVUL:n Lapin piirin toiminnanjohtajan, liikuntaneuvoja Pekka Valtavaaran kertomus retkestään, jonka hän yksin hiihtäen teki Käsivarren Lappiin keväällä 1941.

Mielestäni erinomainen juttu, jossa kiinnitin huomiota Pekan kertomukseen yöpymisestään Hirvasvuopiossa matkallaan Karesuannosta Hirvasvuopion, Haltian, Porojärven ja Iiton kautta takaisin Karesuantoon. Hän hiihteli vedonlyönnin pakottamana yksin. Syväjärvellä tapahtuneen yöpymisen jälkeen Pekka tuli Hirvasvuopion kylään lähelle Norjan rajaa. Pekan kertomus on realistinen ja erikoisesti hän kiinnittää huomiota maisemakuvausten ja keliolosuhteitten lisäksi paikallisten asukkaitten elämänmenoon. Ei mitenkään halveksuen, vaan todeten minkälaista näiden raatajien elämä silloin oli.

Juttu on kirjoitettu seitsemisen vuotta retken jälkeen, joten hänellä oli tarpeeksi aikaa ottaa etäisyyttä kokemuksiinsa kuin myös elämisen menon kehittymiseen sodan jälkeisessä Lapissa.

Aika usealle tunturilatulaiselle lienevät Kilpisjärven maisemat tutut, joten tähän puoleen asiasta ei liene syytä puuttua. Mutta tuon ajan asukkaat ja heidän elintapansa lienevät meille useimmille vähemmän tunnettuja. Tässä mielessä haluan lainata Suonenjoen rovastin poikaa, talvisodassa vaikeasti invalidisoitunutta Pekka Valtavaaraa:

– Työntäydyin lähimpään taloon. Jo ovea aukaistessani löyhähti vastaani kaamea ummehtunut ilma. Sisällä pirtti muistutti enemmän sikopahnaa kuin ihmisasumusta. Lattialla oli roskaa ja rojua niin paljon, että ei näkynyt puuta ollenkaan. Kallokkaista otetut heinät, joita he käyttivät sukkien asemasta, oli poljettu lattialle. Tarkkaan katsottuani huomasin sentään jotakin sellaistakin, mikä kuuluu ihmisasuntoon. Ikkunan edessä oli pöytä ja sen päällä pari kolme kuppia ja lautasta. Nurkassa oli leveä sänky, josta pohja oli lattialla. Vielä kuului kalustoon pari penkkiä heiluvine jalkoineen sekä pari lautaa hyllyinä. Hella oli korkeajalaksista mallia ja siinä reikiä enemmän kuin ehjiä paikkoja. Lämpöä ja savua tuprutteli se joka nivelestään ja saumastaan. Hellalla oli pata, kahvipannu ja vesisanko. Siihen se loppuikin isännän omaisuus pirtin sisäpuolella, kun lisäämme siihen vielä akan ja viisi puolialastonta lasta.

– Tervehdin isäntää ja emäntää. Lapset olivat arkoja. He piiloutuivat sänkylautojen ja hellan taakse. Tarjottuani karamellejä uskaltautuivat he tulla esiin lymypaikoistaan. Oli surkeata katsella näitä riisitaudin, nälän ja kylmän puremia ihmistaimia. Nuorin vesa, 7-vuotias Iisko-poika oli rohkein ja reippain. Hän puri mälliä kuin aikamies ja poltteli äitinsä piippua. Myöhemmin, kun he tottuivat vieraaseen, oli aina viisi pientä likaista kättä tupakkalaatikollani heti kun otin sen esiin. Antaumuksella syviä henkisauhuja tehden, vanhempiensa luvalla.

– Yövyin pirtissä ja vietin elämäni ainutlaatuisimman yön. Isäntä levitti porontaljoja lattialle, niitten päällä yritin nukkua. Yritykseksi se kuitenkin jäi, sillä Hirvasvuopion kirppuarmeija teki hyökkäyksen kimppuuni. Aamulla, kun katselin taljoja, niin näytti siltä kuin olisi satanut vettä niitten päälle, kirppujen hyppiessä auringonpaisteessa, saatuaan imetyksi vierasta verta. Talonväki itse veteli mitä autuaallisimpia unia. Näytti siltä kuin kirppujen leuat eivät pystyisi heidän parkkiintuneeseen ihoonsa.

– Aamulla klo 8 nousi emäntä keittämään kahvia. Ensimmäiseksi hän pesi pöydän vieraan kunniaksi. Sen jälkeen hän pesi kasvonsa samalla vedellä ja pyyhki naamansa saamaan pesurättiin. "Koruton oli lappalaisemännän aamupesu", totesi Pekka Valtavaara.

– Isäntäkin nousi hörppimään kahvia ja tiedusteli, kuinka vieras oli nukkunut. Sanoin hänelle, että eihän tuo oikein nukuttanut, johon isäntä tokaisi: "Kirppujen päältä on niin herkkä herätä."

Oli Pekalla samalta reissulta valoisampaakin kuvattavaa, kun hän saapui seuraavana päivänä Aslak Juuson asunnolle Rommajärvelle.

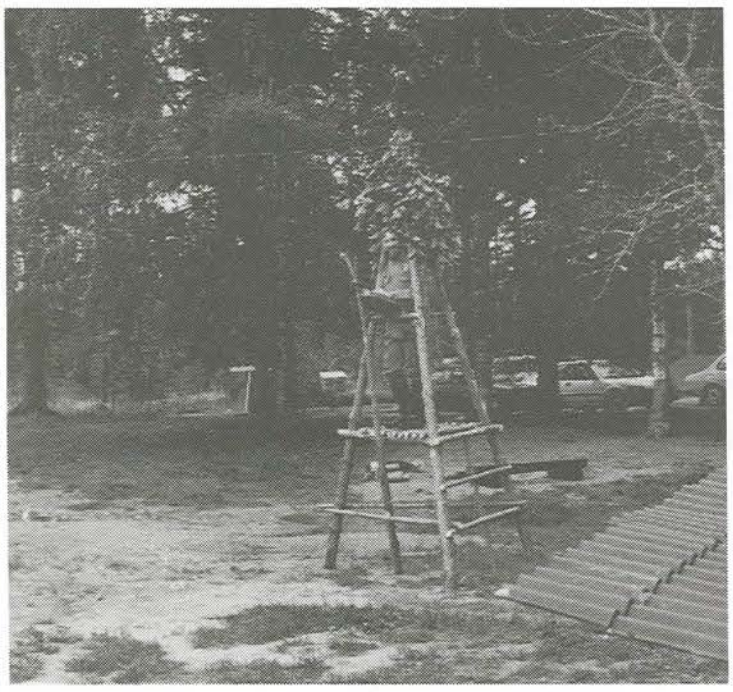
– Siitä käynnistäni muodostui retkeni viihtyisin oleskelupaikka" jatkoi Pekka kertomustaan.

"Aslak isäntä itse istui sängyn reunalla arvokkaan näköisenä ja emäntä hääri hellan ääressä. Lapset ilakoivat lattialla rakennellen pieniä pulkkiaan ja rekiään."

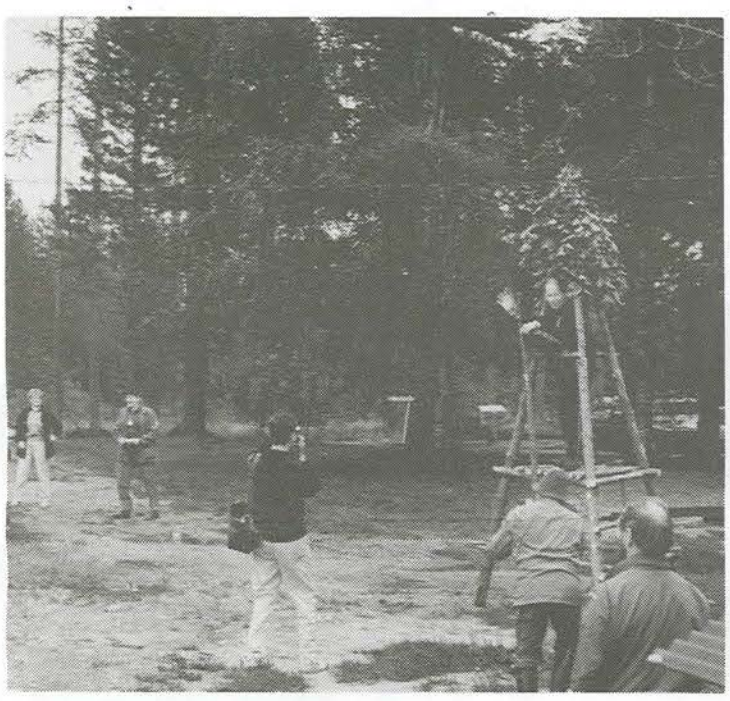
Ja lopuksi: "Karesuantoon saavuin 8.5.1941 illalla, joten olin viipynyt matkallani 7 vuorokautta. Mielenkiintoista oli näin ensikertalaiselle tutustuminen lappalaisiin ja heidän elämäänsä ja tapoihinsa. Paljon siinä oli sellaista aitouttakin, joka vain siellä sivistyspiirin ulkopuolella kaukaisissa erämaissa oli säilynyt."

Näin muisteli Pekka Valtavaara 1948 seitsemän vuotta sitten tekemäänsä yksinäistä vaellustaan talvisessa Käsivarressa. Minusta juttu oli jo silloin mielenkiintoinen ja jännittäväkin kuvaus sen aikaisista oloista, ja siksi ostinkin sen Massaurheilussa julkaistavaksi. Ja yhtä mielenkiintoinen Pekan tarina on vieläkin, lähes viisikymmentä vuotta myöhemmin.

Kuulumisia Tunturiladun kerhopalaverista

Yrjö vihkii puhujapöntön ja avaa kerhopalaverin.

Kunnanjohtaja puhuu runsaslukuiselle yleisölle ja lehtimiesjoukolle.

Tunturiladun kerhopalaveri pidettiin 13.–14.8.88 Kangaslammin Hevonlahdella. Mukana tunturilatulaisia oli ilahduttavan runsasti eli 68 plus Lippe. Tilaisuus alkoi perinteisesti lipunnostolla, jonka jälkeen Njeallen puheenjohtaja Esko Aalto toivotteli tunturilatulaiset tervetulleiksi. Sää suosi tilaisuutta. Aurinko paistoi päivällä. Yösadehan ei ketään haitannut.

Kunnanjohtaja Antti Kokkonen sai uudistaa komean puhujapöntön. Pönttö on kuulemma yhdistetty puhuja- ja hirvenampumapönttö, nuorista männynrungoista rakennettu, kattona harmaalepän oksat. Eikä noin komiasta pöntöstä huonoa puhetta kuultukaan.

Mikkelin läänin maaherra Uki Voutilainen muisti kerhopalaverin osanottajia tervehdyksellä.

Tervetuliaiskahvien jälkeen alkoi valmistautuminen luontopolulle. Melkein kaikki sen kiersivät vastaillen Alpon ja Eeron tekemiin tehtäviin kuka hyvällä kuka vähän hyvemmällä taidolla. Paras kommentti luontopolun tekijöille oli Pentin tokaisu: "Johan ovat heimoveljet olleet asialla, p-----e."

Maksimipistemäärää 23 ei kukaan saanut. Parhaan tuloksen 19 pistettä sai Niinikosken Eero. Hyvänä kakkosena 18 pisteellä oli Pekka Huttunen. Kolmansia pistemäärällä 16 oli sitten jo runsaammin.

Rantasaunan löylyt maistuivat. Useimmat uskaltautuivat uimaan ja muutamat valmentautuivatkin jo sunnuntain triathlon-kilpailua varten.

Kerhopalaveri pidettiin hämärtyvässä illassa. Siellä keskusteltiin monista ajankohtaisista asioista. Kerhopalaverin nimi päätettiin yksimielisesti muuttaa nimeksi Kesäpäivät. Pekka Huttunen kertoi kämppäkuulumisia. Hyväähän pohjoiseen kuului. Susikyröä aletaan laajentaa. 5–6 hengen majoitustilat valmistuvat ensi vuonna. Puuraha puhutti taas kerran. Mihinkään määräsummaan ei päädytty vaan jokainen majoilla käyvä antaa puurahaa harkintansa mukaan.

Yrjö selvitteli susimerkkiasiaa. Pohdiskeltiin voisiko Tunturilatu tai Suomen Latu keskitetysti periä jäsenmaksut. Ajatus on hyvä, mutta ei ihan heti toteutettavissa.

Tirathlon-kilpailun osanottajat tuomariston puhuttelussa.

Kuvat: Veikko Tyrväinen

Illan hämärtyessä sytytettiin rakovalkea ja jätkänkynttilät. Markku soitteli haitaria. Istuttiin, kertoiltiin kuulumisia, tavattiin tuttuja ja tutustuttiin uudempiin tunturilatulaisiin, viihdyttiin. Puhujapönttökin oli kuulemma ollut ahkerassa käytössä.

Sunnuntaiaamu valkeni hiukan sumuisena, mutta lämpimänä. Jo kello 9 alkoi triathlonkilpailu. Se suoritettiin viestikilpailuna, lajeina perinteiset uinti, hiihto ja pyöräily. Osanottajajoukkueita oli ilmoittautunut 9. Savolaisen huumorin höystämänä käytiin kilpailu. Hiki virtasi ja nauru raikui.

Tilaisuuteen oli saapunut "Hufvudstadsbladetin" reportteri komeine pekkapuupäähattuineen. Innolla hän haastatteli osanottajia. Suosikki haastateltava oli "ujoinen" Kikka, eikä ihme. Kiperiinkin kysymyksiin löytyi häneltä mehevän naseva vastaus.

Triathlon-kilpailun voittajajoukkue oli LOGI I, toisena OVTSI I ja kolmantena NJEALLJEN I-joukkue.

Kerhopalaverin pitopaikka on entinen Kaukaan metsäkämppä. Aikoinaan on pihapiiriin istutettu n. parikymmentä eri puulajia. Näistä piti tunturilatulaisten tunnistaa 10. Täyttä pistemäärää ei kukaan saanut, sillä muranjamäntyä ei kukaan tuntenut. Muut puulajit; saarni, pihlaja, tuomi, pihtakuusi, lehtikuusi, sembramänty, visakoivu, harmaaleppä ja tikapuut olivat jo suuremmalle osalle tuttuja. Eero Niinikoski, Terttu Civil ja Ritva Kylliäinen tunnistivat 9 puuta. Eero oli onnekas kaikissa kilpailuissa ja saikin ansaitun lempinimen Napsija (palkintojen).

Kaikki hyvä päättyy aikanaan. Niin tämäkin kerhopalaveri. Ohjelman loppuun oli präntätty sanat: Mänkee kottiinne ONNELLISINA. Kiva ku kävitte. Näihin toivotuksiin yhtyy myös

Ritva

TÖRKYJUTTU LAPISTA

"PIDÄ LAPPI SIISTINÄ" kehoitetaan tarroissa joita näkyy kämppien seinillä. Mutta miten pidät siistinä, kun siihen ei anneta mahdollisuuksia.

Käydessäni v. -87 kesällä Mont Blanc'illa, jouduin pakosta tutustumaan ranskalaiseen WC-kulttuuriin. Jos sitä pidetään jonkinlaisena sivistyksen mittarina, niin Suomessa sivistys on huomattavan korkealla. Alppimajojen hyyskät olivat hataria koppeja jyrkänteiden reunoilla. Suoraan lattialla oli pieni aukko, jonka päällä toimenpiteet oli suoritettava kyykkimällä. Plöröt putosivat sitten – jos putosivat – puolen kilometrin päähän jäätikölle. Kun huusin reiästä näkyy upea alppimaisema, tulee monelle karskille vuorikiipeilijälle vatsa kuralle ja kurat leviää pitkin lattiaa. Siitä ne sitten kulkeutuivat jaloissa alppimajojen sisälle, missä monet nukkuivat lattialla.

Eipä nämä Lapin huusit kovin paljon parempia olleet, huomasin kevään -88 hiihtovaelluksella Käsivarressa. Eräässä huusissa istuma-aukko oli käsittämättömän pieni, eräässä taas matalalla. Yhdessä oli kurat pitkin seiniä, toisessa jätteet olivat jäätyneet korkeaksi piikiksi joka esti istumisen. Tätä piikiä sitten muutamat retkeilijät hakkasivat teräslapiolla matalaksi ja toiset kaivoivat myöhemmin samalla lapiolla joesta vesipaikkaa. Yhden pömpelin oli tuuli puhaltanut nurin ja levitellyt jätteet siistinä pidettyyn Lappiin.

Herää kysymyksiä:

Miksi tuollaisen pienen toimivan huusin rakentaminen on niin uskomattoman vaikeata?

Miksi M.H. rakennuttaa Käsivarteen komeista kelohirsistä puuvajoja ja huusit on sitä mitä on?

Missä viipyy kunnolliset jätekuopat ja niille kannet, jotka näkyvät myös tavellakin (vrt. Ruotsin tunturituvat!)?

Ei autiotuvan huusin tarvitse olla tilava lautakämppä, ei siellä kukaan asu. Tärkeintä on tiiviys ja keveys. Kevyenä se voidaan vaivattomasti siirtää uuteen paikkaan. Koko pömpelin voisi rakentaa aisojen tai jalaksien päälle ja näiden päälle reilusti kiviä painoksi.

Parhaita huuseja ovat olleet vanerista tehdyt pömpelit. Ne ovat tiiviitä ja helposti siivottavia. Hyvä koppi on joskus pilattu huonolla istuma-aukolla. Liian isosta istuma-aukosta ei ole kenellekaan haittaa, liian pienestä on. Koska pyllyn mittoja ei vielä ole standardisoitu, voisi huusiin pistää vain leveän lankun (höylätyn!) riu'uksi ja toisen selkänojaksi. Muuta ei tarvita!

Muutamilla kämpillä ei ollut jätesäkkejä eikä niille edes telinettä. Sen sijaan oli "Jätteet"-viitta, joka osoitti tasaisen hangen peittämään tunturikoivikkoon. Siivottuani kämpästä tyhjiä pulloja sekä kaminasta säilykepurkkeja, minun olisi varmaan pitänyt heittää ne osoitettuun suuntaan.

Mielestäni WC-kulttuurin kohentaminen Lapissa on tärkeä asia, tärkeämpi kuin komeiden puuvajojen rakentaminen. Se vaikuttaa luonnon ja kämppien siisteyteen sekä retkeilijöiden terveyteen.

Saivare

RAEMYRSKYN AHDISTELEMANA RASTEGAISSALLA...

Olimme lähteneet aamuvarhaisella leiriltämme Tenojoen varrelta... Miten lie oli arpa langennut allekirjoittaneelle, Rastegaissankävijöitten vanhempaan päähän kuuluvalle jäsenelle, lähteä opastamaan uutta jäsenehdokasta – noviisia, saamelaisten pyhän vuoren, Rastegaissan huipulle ja sen pahapäisen isännän, Staalon valtapiiriin. Edellisestä noususta Rastegaissalle oli kulunut kahdeksan vuotta, mielessä käväisi ajatus – josko vuoren rinne niiltä ajoilta olisi kohdallani paljonkin jyrkentynyt...

Lähdimme matkaan kevein kantamuksin. Kuljimme verkkaisesti, sillä voimia oli säästettävä varsinaiseen nousuun ja vielä takaisinkin. Ylätasangolle päästyämme nousi Rastegaissan harmaa jättimäinen hahmo silmiemme eteen. Selkäpiissä oikein puistatti! Mihin olimmekaan menossa? Suoraan surman suuhun?

Rastegaissan laki oli paksujen pilvien verhossa. Laskisiko Staalo meidät huipulle, vai olimmeko jostain syystä saattaneet Staalon vihat päällemme? Olimme lähteneet matkaan nöyrin mielin. Tosin jossain vaiheessa oli mielessämme käynyt ajatus – mitenkä onnistuisi nousu Rastegaissalle kaamoksen aikana. Huolimatta vanhoista uskomuksista ja varoituksista, ettei Staalo vuoden pimeimpänä aikana päästä ketään mahtavimmalle seidalleen.

Rastegaissankävijöitten tapaamisesta vuoden vaihteen tienoilla Goidnugaissan ja Rastegaissan välimaastossa Goidnujavrin rannalla sijaitsevassa lautakopissa – siitäkin oli ollut puhetta...

Nämä olivat kerrassaan uhkarohkeita ajatuksia. Tosin vain ajatuksia, mutta eivät ehkä niinkään Staalon mieleisiä. Yritimme vähäisistä eväistämme lepytellä Staaloa. Nyt olisivat oikein tuimat lepytysryypyt olleet paikallaan kivenkoloon kaadettaviksi. Tähän emme kuitenkaan olleet varautuneet.

...Ylätasanko päättyy. Rinne kohoaa edessämme jyrkkänä seinämänä. Harmaata kiviliuskaa lomittain ja päällekkäin niin korkealle kuin katseemme yltää. Näinköhän onnistumme yrityksessämme?

Samassa väistyy pilviverho huipulta. Lähdemme kipuamaan rinnettä. Sydän pomppottaa haljetakseen ja hiki alkaa virrata selkää myöten. Rinne tuntuu jatkuvan loputtomiin. Pääsemme sentään viimein Rastegaissan kaksoishuippujen väliseen satulaan. Sammutamme janomme siellä olevasta lampareesta ja jatkamme kohti pohjoista korkeinta huippua. Lopulta seisomme huipun kiviröyhkiöitten keskellä...

Näkymät ympärille olivat aavemaiset. Tunnelmassa oli jotain maailmanloppuun viittaavaa. Tuuli kävi navakkana lounaasta. Se ajoi tummanpuhuvia pilvenlonkeroita alarinteille ja puristi ne kuin harmaat kiemurtelevat käärmeet Goednigaissan ja Rastegaissan välisestä solasta pohjoista kohti. Gaissojen ympärillä oli menossa hurja ja pahanenteinen näytelmä.

Hätäinen vilkaisu huipulla kivenkolossa pidettävään koteloon osoitti vieraskirjan olevan kotelon sisällä läpimärkänä. Kotelon kansi oli ollut raollaan. Kiireisesti ja vapisevin käsin asettelin musta-valkoista filmiä kameraan. Kuvista tulisi uskomattomia. Ne kertoisivat sen mihinkä sanat eivät riittäisi... Mutta, mitä ihmettä! Pohjoisesta lähestyi hyvää vauhtia kevyt valkoinen huntu. Sehän tulee suoraan vastatuuleen. Mahdotonta! Mitä olikaan tekeillä?

Siinä samassa alkoi rakeita iskeytyä huipun louhikkoon. Niiden helinä kiviin täytti ilman. Rajut tuulenpyörteet alkoivat riepottaa meitä. Jäämereltäkö Staalo tämän kaiken manasi esiin?

Näkyvyys huononi nopeasti. Meidän oli lähdettävä laskeutumaan huipulta mitä suurimmalla kiireellä. Ei siinä auttanut Rastegaissankävijöitten jäsenkirjakaan. Alas oli lähdettävä. Saappaat lipsuivat niljakkaisilla kivillä. Sydän hakkasi yhtä hurjasti kuin ylöspäin kiivetessä. Kädet hapuilivat tukea isoimmista lohkareista.

Kiersimme etelärinteen ikilumet niitten yläpuolelta. Valkoinen niljakas jäätikkö kaartui jyrkästi alaspäin rinteeseen. Juuri tällä kohden oli eräs retkeilijä paria viikkoa aiemmin suistunut rinnettä alas ja menettänyt henkensä louhikoissa. Tietoisuus tästä tapahtumasta vei loputkin voimat jaloistamme. Selkiämme pieksävä raekuuro muuttui vihmovaksi vesisateeksi. Idästä alkoi kuulua kumeata ukkosen jyrähtelyä. Tätä se vielä puuttui! "USKOISIMME TOKI VÄHEMMÄSTÄKIN. EI MEIDÄN POLOISTEN TAKIA TARVITSE MANATA ESIIN KOKO POHJOISKALOTIN LUONNONVOIMIA. MEHÄN SITÄPAITSI TULEMME ALASPÄIN MITÄ VÄSYNEILTÄ JALOILTA PÄÄSEMME..."

Pääsimme vihdoin ehjin nahoin ylätasanteelle. Suuntasimme kulkumme kohti Tenoa. Sade hellitti ja tuulikin tyyntyi jonkin ajan kuluttua.

Koko seikkailumme tuntui unennäöltä. Ei, kaikki oli ollut liiankin totta. Sade ja rakeet olivat piesseet vaatteemme läpimäriksi sadeviittojen ja reppujenkin lävitse. Vilkaisimme vielä Rastegaissan suuntaan. Sen molemmat huiput olivat näkyvissä. Vain kevyet pilvet kiersivät niitä. Pitäisikö meidän vielä yrittää nousta huipulle? Kaivaa repun pohjalta sinne tiukkaan muovipussiin kätketty kamera ja ottaa ne kuvat, jotka raekuuron takia jäivät ottamatta?

MITÄ HOURETTA! Eikö meillä jo ollut tarpeeksi merkkejä Staalon tarkoituksista ja voimasta meidän suhteemme. Se oli laskenut meidät käymään vartioiduimmalle seidalleen. Mitä muuta halusimme? Kuinka noin mieletön ja kiittämätön ajatus olikaan tullut mieleemme? ...Illansuussa saavuimme leirille. Olimme olleet liikkeellä kellon ympärystän. Tihuttava sade alkoi uudelleen. Olimme väsyneitä ja nälkäisiä. Meitä palelsi. Ryömimme teltaamme.

Olimme kuitenkin onnellisia siitä että Staalo oli päästänyt meidät näinkin vähällä vaikka jo hetken olimme omien voimiemme tunnossa miltei asettuneet sen tahtoa ja tarkoitusperiä vastaan.

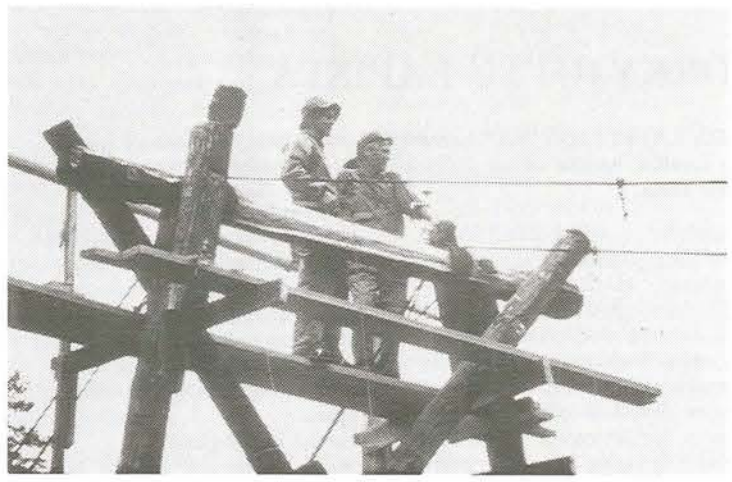
Rastegaissankävijöitten ja jäsen no 9. Asko Vahteran puolesta
Pauli Hakulinen
jäsen 2.

Arvo Anivuo ja Veli Hirvonen siirtyvät työmaalta toiselle, yhtä kaistaa pitkin.

Älähän putoa Yrjö.

Mitäs tuolla alhaalla tapahtui, tuumivat Pauli ja Tuure yläilmoissa.

Yläparrun vetonaru on kiinnitetty.

Ykin sillan korjaustalkoista Ivalojoen Kultalassa 23.–31.7.1988

Kuvat:
Irma ja Pauli Hulkkonen

Sitä kun ei aina tiedä, mitä toiset näkevät, on kirjoitettava vain omasta näkökulmasta. Ja kun se ajatusten lento on vielä etäisempi pitää palata tassuilleen ja aloittaa alusta.

Anivuo se sanoi, että mennään ajoissa, ollaan pois jaloista ja vaelletaan vitkutellen. Ajatus lie oikea.

Sunnuntaina 17.7. jo matkaan työnnyttiin. Pirunmoistahan se kyllä oli, ja Rovaniemi näytti niin ankealta. Iltapäivällä jo kuitenkin Sudenkurulle ennätettiin ja Mähösen Matti sai hieroa unet silmistään. Sanoi, että muitakin vieraita on tänne tulossa. Eihän se paikkaansa pitänyt kun tuttuja olivat jo nykyisen Tankavaaran alkuajoilta.

Katseltiin paikat, ettäs kuka kaivanut ja milloin.

Seuraavana päivänä jo Raja-Joosepissa oltiin. Rajavartijan tarkan silmän alla kaikki Joosepin ja Huhta-Heikin seinustat koluttiin, kissankello- ketoa ihasteltiin ja Lutossa uitiin. Ja kun vielä illalla Pahanojan kohdalta yli Sotajoen kahlattiin, ja niitä rinteitäkin, niin oli nähty ja kuultu. Lähteille leiriin jäätiin.

Kauniita olivat päivät ja illat, ja helle värisi kuin tyttö pajukossa. Ilmoja riitti kun Kultalan rannassa uitiin. Siivoustöitä siinä sitten ja hellanrenkaiden putsausta ja puita, ja leiriä.

Seuraavana päivänä tuli sinne muitakin. Tämä kovan P:n Tyrväinen ja Esko Aalto ynnä muita kuuluisuuksia. Ja naisia joita ei esitelty.

Eripuraista oli sakki. Majoittuivat kuka kunnekkin. Itse Kultalaankin työntyivät ja Väentupaan ja siihen, joita ne turistit...

Ja kokki telttoineen ja ilman kauhaa. Taisi se vähän yrmistellä kun taloissa jo asuivat. Niinpä niin – ei sentään kellari kelvannut.

Ehkä tapahtui se niinä aikoina – en muista – kun levisi huhu että ne tulevat. Ne sianlihatiinut ja moottorisaha ja Pekka ja Tapani ja muut vempaimet. Jospa muitakin, emme tienneet.

Lähti Esko ja Tyrväinen tulijoita vastaan ja Ritviskin helleasussaan niin että paikat vilkkui. Sanoi Arvo, että mennään me vain tuolle vaaralle kun tulee ilta ja kuukkelit lakkaavat riitelemästä.

Niin kavuttiin sinne Björklundin vaaralle. Heitti taivas muutaman pisaran ja ukkosen jyrinäkin Patatunturista kuului. Kuusen alla lepäiltiin ja yö vain mustui. Valuttiin siitä kuitenkin ja kun Pataojalla tulia tehtiin ja tarvepuita kasattiin, kuului tulijoitten rytinä sieltä rinteestä. Niillä pyöräpelit, joissa pataa ja perunapussia ja muuta muonaa. Ja välineitä jos mitäkin. Yö vettä tiputti ja tulijat hikeä.

Kahviteltiin ja osin taakkoja jaettiin. Siellä vaaran takana repesi sitten taivas. Vettä tuli kuin Esterin saavista ja pisarat olivat kuin sällin nyrkit. Jäi sianlihat puroon kivet painonaan. Mitä muuta lie? Kuka pahus niitä sieltä – ja yöllä.

Tapaili se seuraava päivä tuloaan, mutta aurinko ei. Puita edelleenkin kuorittiin ja jotain jo muuta. Oli monenlaista puukkomiestä sekä naista, ja pinta lähti kuin skapisesta ketusta.

Sieltä etelärannalta aloittivat sen purun. Kaiteita ja lankkuja tippui alas kalliolle, miehiä vain yksi. Rahvas silmänsä risti, että sus siunatkoon. Hyvää tuuriakin siinä oli, että ettäs ei.

Sinne ylöskin kapusivat. Oksanen ja Kramsu ja Hulkkonen, se Pauli, jolla lie tolppahinku. Muutoinkin huvikseen toisten rinkkoja kanteli.

Kyllä ne kaikki työtätekevät ja raskautetut niistä diakuvista löytyvät. Lienen ne ahkerimmat unohtanut. Mutta talkoista.

Kuitenkin oli porrasmestarit myös alhaalla ja purkuporukat sillalla, ja keittokatoksessa illalla oli lautasen raapijaa.

Aivan keittokatoksen viereenkin olivat telttojaan panneet ja siinä seurojaan pitivät. Tyrväinen tietysti ja Tauno Palo ja Esko ja henkilöt. Jotain outoa siinä leirissä oli. Kuulin Eskon sanovan, että hylkeet ovat kulkutavaraa, ja fossiilien määrä on rajallinen. Ja sellaistakin, että kengittämättä et pitkälle kulje. Luulin että jotain mieltäliikuttavaa olivat etikkapullosta ottaneet ja hiivin lähemmäksi. Ei ollut mitään etikkapullossa ja paljaana paistoi myös kupin pohja.

Ihan aamulla se levottomuus keittokatokselta alkoi. kun Yrjö harppoi sinne kaukalo kädessään. Minä jo hätäpäissäni kysäisinkin, että ketäs sinä ruokit? Yrjö oikaisi vartensa, katsoi alas minuun ja tokaisi: Eikö muka tänne mahu. Myönnettävä oli. Pitivät ne muutkin puolensa ja siinä sivu suun niitä siltateknillisiä pohtivat. Yrjö selostamaan että ei sitä siltaa saa koskeen rakentaa, vaan kosken yli. Ja kieltämättä siinä piilee totuus tai ainakin osa. Pekka vaan nyökytteli päätään. Mutta Tapani sanoi, että ei sitä edellistä koski vienyt vaan jäät. Jäät, jäät, huusi kokki. Täyteen grogilasiin ei mene yhtään jäätä. Minä sen tiedän. On otettava paukut jos jäitä meinaa. Yleistä pulinaa. Niin paukut, paukut, mutisi yksi ja toinen ja sitten porukka harveni ja haihtui. Valuivat sinne sillalle päin ja katosivat. Mitä he aikoivat, kysäisin kokilta. Ampua sillan ilmaan, sanoi hän. Millä, häh? No niillä paukuilla tietysti. Kirottua. Kokki ja kokin paukut. Mentävä oli.

Mutta ei siellä mitään paukkua ollut. Ei ollut eikä tullut. Väkeä vain oli ranta mustanaan ja kaikki huusivat: Silta kaatuu. Ei kaatunut vaan heilui. Kaksi pitkää korstoa Yrjö ja Olli siellä ainakin heiluivat. Topinkin lerppahattu näkyi. Ja repivät kaiteita ja lankkuja kuin tyhjää vaan. Luulen että kokki niitä anabolisia siihen ruokaan. Tai jos itse sielunvihollinen, josta ne pastorit puhuu.

Rauhoittuivat, rauhoittuivat, mutta vielä seuraavana päivänä minulle vinoilivat: Kas siinäpä apulainen, joka ei ole tiellä. Menee jalkojen välistä eikä edes kulkuset kalaja. Varttukaas korstot kun saan kirveen, mutta kynän vaan käteen pukkasivat ja huusivat vedä viiva, kun merkki huudetaan. Esko, se Oinonen, pätki lankkuja niin sukkelaan että saha leikkasi sen mitan mennessään ja toi hatullisen puruja tullessaan.

Nauloja, huusivat, nauloja.

Siellä soppakatoksessa, tämä Rautjärvi, tunsi muikut jopa kotijärvittäin. Nosti ilmaan ja sanoi: Tämä on Puruveden muikku. Sillä on pää tuonne päin. Tämä taas on Kallavedestä kun sinne katsoo.

Pian valmistui se silta, kun oli tekijöitä ihka jonossa. Leveni ja laajeni kuin valtion budjetti. Rantojen roska- ja lastukasat työntivät sinistä savuaan ja pensselit alkoivat kaiteita hipelöidä.

Yrjö sanoillaan maalasi käsipuut, kaiteet, ja Valtti oli ihan tarpeeton. Jos Vänniä uskot. Mutta viimeiset roskat joki aina valmis viemään on.

Kuin varkain karkasivat siitä tahoilleen. Liekö Väentuvan lähtiäisistä jo suoraan. Tai sitä ennen. Ei lyöty samppanjapulloa siltarumpuun. Saapasta vain. Mutta meno oli jo toinen juttu, ja sekin parempi jos ois ollunna venttiili taskussa.

Pete

Kokin tarinoilla.

Seppeleensitojat Saini Heikura ja Panu Hulkkonen.

Loppukatselmus.

Nyt se kestää!

Pekka kiittää talkoolaisia onnistuneesta työstä.

ELÄKELÄISTEN RUSKAMATKA

Anja, Matti ja Yrjö Tunturikerho Kuoktesta meitä taas veivät kohti Lappia, Susikyröön. Matka sujui hyvin melkein Muonioon saakka. Sitten "Matin autosta" kumi puhkesi, eikä sitä paikattu purukumilla. Oli pimeä yö ja pojat miettivät mitä tehdä. Ajettiin Muonion valoihin, jossa jokainen huoltamo oli suljettu. Kaikesta hankaluudesta huolimatta rengas saatiin ajokuntoon. Hyväntuulisuutta riitti kaikille asti. Aamuyöllä olimme Susikyrössä perillä. Me "vanhat" majoituimme heti pirtin perälle, mutta vaellusporukan, joka aamulla jatkoi Näkkälän suunnalle, piti jaksaa vielä pystyttää teltat.

Valvomisesta huolimatta sunnuntain aamupuuro syötiin ajallaan aamuvirkun Elinan toimesta. Tulet hellaan sytytti aina miehet tietenkin, samoin he pitivät huolen siitä, että vesiämpäreissä oli ottamista.

Tämä meidän kokki oli mukana ekakertaa. Harmitteli vain sitä, että aina pidimme niin kiirettä, ettei hän Monttelin kämpällä ehtinyt kokea maahisten läsnäoloa.

Lähimaisemiin teimme retkiä joka päivä ja mikä oli tehdessä siinä helteisessä säässä.

Tiistaina sitten alkoi porukka, etupäässä Tyyne, tämä Oulun pirteä vanharouva huokailemaan, että pitäisi vielä kerran päästä Hannunkurulle. Joku, olikohan Toini, oli taas puolestaan menossa Pahalle kurulle. Anjaan se vaan ei tahtonut lyödä kipinää. Vai, että Hannunkurulle, mutisi Anja telttansa tiimoilla. "Kyllä mä vaeltamisen hyväksyn, mutta miksi ihmeessä sinne turistien jalkoihin?"

Niin kauan siinä porua pidettiin, että lopulta Anja heltyi ja lupasi tämän pyhiinvaellusmatkan heille.

Kaikilla ei ollut edes rinkkoja mukana, mutta hyvin saatiin kaikki tarpeellinen vietyä. Joukolla lähdimme Tynnyri- ja Suasjärvien kautta kahvistellen.

Hannunkurulla meillä olikin oikein lämmin vastaanotto, saunaan naiset heti, alkoi juuri naisten vuoro, huutojen kera! Ei näyttäneet vuosirenkaatkaan häiritsevän, vai olisiko niistä ollut tässä tapauksessa turvaa, kun pari urosta olisi tullut joukkoomme väinväkisin.

Yösijakin löytyi. Molemmilla kämpillä oli "hajapaikkoja" ja olipa joku kantanut teltankin mukana. Niin se yö vierähti onnellisten nuoruusmuistojen myötäilemänä.

Aamulla oli lähdettävä patikoimaan Susikyröä kohti. Eikä ole muistoja vailla sekään. Ainakin muistamme ne Aunen lisäkilometrit. Hän oli nimittäin aamutohinoissa Pahalle kurulle unohtanut pannun, vai oliko se kansi? Palasi hän Suaskurün laavulta takaisin hakemaan sitä. Mikään ei häntä pidätellyt, ei suora kielto, eikä sekään vaikka lupasimme sakilla ostaa hänelle koko pannun. Huolestuimme tällaisesta, Anja koki sen pannumatkan henkisen puolen rasitukset, vastuun meistä kaikista.

Aune palatessaan pimeässä illassa ei ollut tietääkseenkään lisämatkasta. Kotiin jääneet joukot olivat lämmittäneet saunan ja laittaneet ruuat valmiiksi meille tarpojille. Hauskempi tapaus oli se kun Kirsti lähti käymään Kyrön Oskarilla, eikä tuo mokoma ottanut mukaansa muita kuin Eila Katteluksen, tuon touhukkaan Vihttan tyttären. Kyllä me oltiin niille mustasukkaisia.

Puuhailimme me siellä tavallisia maallisia asioitakin, kuten marjastimme ihan kotiin tuotavaksikin. Veikko oli marjakaverini. Hän löysi aina hyvän istumakannon ja huuteli, tule täältä noukkimaan.

Ja sitten oli se "pelikasino" jossa yhdet kortit meni säpäleiksi, löytyihän aina ehjiä tilalle.

Mutta Susikyrön sydän on kyllä se keittokatos. Siellä ne kokattiin monenlaiset herkut ja paistokset ja siellä oli nauru herkässä. Räiskäleetkin käännettiin monella eri tavalla. Kuukkeleita ruokittiin, mutta ei suinkaan niillä maahanpudonneilla... Mutta mikä on se voima joka saa meidät loppuviikolla pesemään innolla hyyskän ja saunan ja siivoamaan kaikki muutkin ikävät paikat. Hyyskäkin kuurattiin niin puhtaaksi, että teki pahaa mennä sinne tekemään mitään. Ja tietysti tupa siivottiin ja patjat tuuletettiin. Se jäi harmittamaan kun emme polttopuita ehtineet korjata ulkoa pois.

Näin olimme viettäneet taas onnellisen viikon Lapin lumoissa ja ruskaakin oli jonkun verran ja lämmintä kuin kesällä. Tarvan sanat sopivat meidän kiitokseksi järjestäjille: Luonto on monelle rakkauden kohde, on nuotiotulellakin sytyttävä hohde. Me mukana olleet eläkeläiset allekirjoitamme tämän. Puhumattakaan näistä Näkkälänpuolen vaeltajista, jotka kokivat nuotiotulet ja ties mitä??

Meillä paloi vain kynttilät, torstain lauluillan jälkeen erittäin lämpimästi tuikkien.

Hyvää loppuvuotta toivoen!

Helvi

Lepohetki Suasjärvellä.

Kuva: Toini Inkeroinen

Liikettä vaan jäseniin. Kunnon mukaan. Varo tapaturmia. Huumori ilon kanssa taskuun!!

Susi 222

Tervetulokahveilla tunturiin kera Anjan paistamaan karhukakun.

Kuvat: Helvi Aaltonen

Eläkeläisellä kun on aina kiire, tunturissakin. Harmittaa kun ei niitä maahisia ja etiäisiä...

MUISTELUKSIA TUNTURILATU RY:N VUOSIKOKOUKSESTA JA SUSIAISISTA 7–9.10.1988

Oli se taas mahtava meno ja meininki syksyisenä viikonloppuna Nousiaisten Valpperissa ja Mynämäen Koerasaaressa, kun tuo jalo tunturilatulaisten joukko saapui pitämään syyskokoustaan ja viettämään susiaisia. Perjantai-iltana saapuivat jo ensimmäiset osanottajat ja lauantaiaamuna oli tulijoita jo melkein tien täydeltä. Susimerkki tien yläpuolella toivotteli sudet ja sudenpennut tervetulleiksi ja opasteet ohjasivat asentopaikoille. Aamupäivä kului majoittumisen merkeissä ja retkikavereitten kanssa kuulumisia vaihtaessa.

Kello 13 alkoi Valpperin urheilutalolla Tunturilatu ry:n syyskokous, joka kokosi yli 130 osanottajaa. Mahtava määrä tunturilatulaisia koossa vaikka oltiinkin, tai ehkä juuri siksi, kaukana liikekeskuksista, melkein Salon sydämessä. Kokous sujui erittäin jouheasti, kiitos Matti Mähösen puheenjohtajuuden. Tunturilatu ry:n puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti kaikki mahdolliset kriteerit täyttävä ja omaava Stuorra-Ykä.

Kokouksen jälkeen alkoi sitten ralli kohti Koerasaarta. Eivät varmaan tukkikämpän ja tallin tontut olleet ennen nähneet moista autojen ja asuntovaunujen määrää pihapiirissään, eikä niin suurta ihmisjoukkoakaan, olihan meitä sentään n. 170 tunturilatulaista koossa. Iltapäivä kului saunoen, retkisiskojen ja -veljien kanssa ajatuksia vaihtaen ja osalta kävelyretken merkeissä. Materiaalisesta puolesta puheenollen kenttäkeittiön ympärillä oli melkoista vilskettä, kun emännät myivät hernekeittoa. Jälkiruuaksi vähän myöhemmällä saatiin aivan "uunituoreita" munkkeja kahvin kera.

Auringon laskuajan lähetessä alkoi ilmassa olla suuren susijuhlan tuntua. Vilkuiltiin hermostuneina kelloa, vaihdettiin jalkaa ja odotettiin malttamattomina, että se H-hetki koittaisi. Ja koittihan se viimein. Kello 19 lähti kulkue tallin nurkalta lyhdyin viitoitettua polkua kohti synkkää kuusikkoa. Perille saavuttuamme asetuimme "jonkin ympärille" puolikaareen, lamput sammutettuina odottamaan, että mitähän nyt tapahtuu. Ympärillä hiljainen, syksylle tuoksuva metsä, puiden latvat erottuivat korkealla heikosti taivasta vasten ja ilmassa oli melkein käsin kosketeltava salaperäinen tunnelma, jonka voi vain tässä joukossa tuntea ja aistia. Tovin seisoskeltuamme ja silmien totuttua pimeään näimme edessämme laa.vun, jossa ihan aito Lapin noita sytytteli kiehisten avulla kahvinkeittonuotiotaan ja kertoili tulomatkastaan. – Muistattekos mukanolleet, mistä ja mitä kautta tämä noita-vanhus saapui? – Noidan jutustellessa niitä näitä tuli kolme sutta laavulle aikomuksena saada vihkimys johtajasudeksi. Ja saivatkin näytettyään ensin taitonsa nuotion sytyttämisessä. Myös suuren joukon tunturisusia noita vihki rääthyyn kuuluvaksi. Haluan tässä ulvaista omat onnitteluni noille tuntureitten ja jänkien samoojille: uuUUUuuuUuu uuuu UUUuuuu.

Juhlallisen tilaisuuden jälkeen palattiin takaisin tallin edustalle kantotulen lämpöön laulamaan Unna-Pentin säestyksellä, sekä toteamaan, kenen kohdalla onnetar oli suosiollinen arpajaisvoittojen suhteen ja kenen ei. Illan päätteeksi pantiin tallissa jalalla koreasti.

Sunnuntaina aamukahvin jälkeen palattiin vielä noidan jalanjäljille kuuntelemaan ja syventymään aamun sanaan. Susikokouksen ja -lounaan jälkeen alkoikin sitten kotimatka toivotuksin ja ajatuksin: viimeistään talvipäivillä tavataan.

PAULA

Susivihkiäisissä erehtyivät vihittävät johtajasudet kehaisemaan kynsitulien sytyttämisestä yhdellä tikulla, johon noita, "Noitapa ei tarvinnut yhtään..." Totesi vielä, "Täytyy antaa varovasti hokmannia, ettei se loppukin tieto katoa... paineitakin tuntuu olevan."

JOHTAJASUDET 1988

169. Huusko, Antero, Turku
Susi n:o 1176/-75

Harrastusnäyte "Lapin sotien muistomerkkejä" saattoi susivaliokunnan jäsenet aluksi vähän mietteliäiksi, mutta pohdinnan jälkeen ja asiasta lisävalaistusta saatuaan jäsenet yhtyivät näytteen tekijän loppupäätelmään: "nämä muistomerkit puhuttelevat jokaista kulkijaa, joka niiden äärellä hiljentyy". Eräretkiä Antero on tehnyt 12 kpl, joista 2 talvella ja 10 kesällä ollen itse suunnittelijana ja johtajana 11 retkellä. Johtajasusivaellus on suoritettu vuonna 1977 Nuorgamista Kiilopäälle ja kilometrejä kertynyt nuo vaaditut 300 ja itse hän on ollut johtajana tällä 13 vrk:tta kestäneellä vaelluksella. Retkillänsä Antero on kiivennyt 9:lle yli 1000 metrin huipulle ja alle sen 46:lle huipulle.

170. Huusko, Pekka, Turku
Susi n:o 1177/-75

Voidaan todeta, että "teit' isäin astumaan" on lähtenyt Pekka-poika, sillä kiinnostus tunturiretkeilyyn on varmaankin saanut alkunsa isä-Huuskon opastamana, vaikkakin paljolti omia polkuja kulkien Pekka on Lappia samoillut. Eräretkiä hän on tehnyt 16 kpl, joista talvella 4 ja kesällä 12 ollen itse vetäjänä 11 kertaa. Pekka on ollut myös mukana kolmasti Erävaelluksen SM-kilpailuissa ja heilutellut "tunturiluutaa". Johtajasusivaellus on suoritettu v. 1980 Utsjoen länt. – Muotka – Lemmenjoki – Ivalojoki – Saariselkä maisemissa ja pituutta tuolle 18 vrk:tta kestäneelle retkelle on tullut 340 km. Tunturihuippuja Pekalle on kerääntynyt 60 kpl, joista 5 on yli 1 000 m:n. "Entisaikojen metsästystapoja Lapissa" on nuoremman Huuskon harrastusnäytteenä, jossa todetaan tärkeimmäksi pyyntikohteeksi peura. Onnistuneella suojelutyöllä tämä eläin on pelastettu sukupuuttoon kuolemasta.

171. Muurinen, Pekka, Pirkkala
Susi n:o 1439/-84

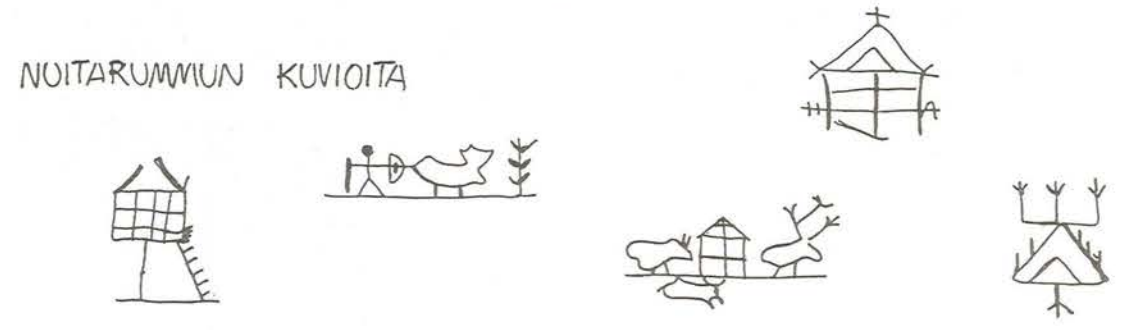
Johtajasusivaelluksensa Pekka on tehnyt viime talven lumilla ja paikannimiä reitillä esiintyy lukematon määrä, mutta alku on lähtenyt Vuontispirtiltä ja päätynyt Jerismajalle sekä kilometrejä kartalla 300 kokonaispituuden olessa 360 km. Eräretket jakautuvat melkein tasan, sillä talvella niitä on tehty 5 ja kesällä 6. Itse hän on johtanut 6 retkeä ja käynyt 11:llä yli 1000 metrin huipulla ja 31:llä muulla huipulla. Itse harrastusnäyte "Esitys retkivaatekankaiden valintakriteereistä" pohjautunee paljolti omakohtaiseen kokemukseen ja kohdistuu lähinnä päällysvaatteiden ominaisuuksiin, joista valitsijan on valittava oma tärkeysjärjestyksensä, sillä "kangas on puoli pukinetta", kuten Pekka esityksessään tuo ilmi.

TUNTURISUDET 1988

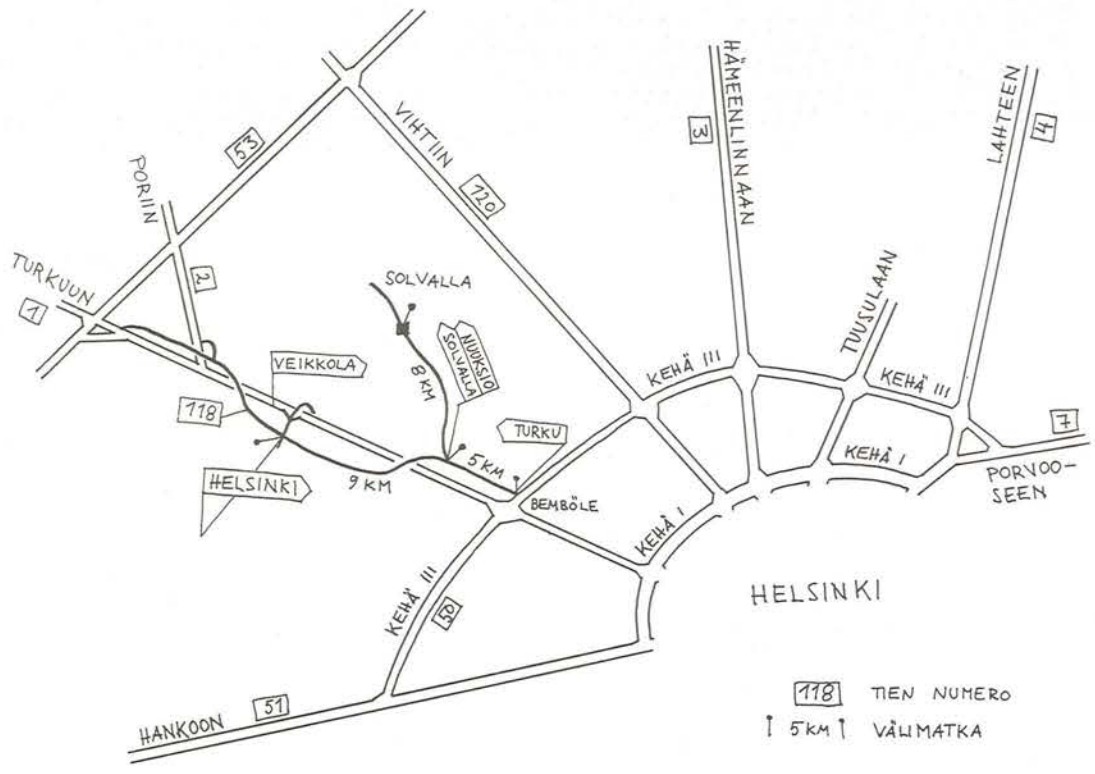
N:o	Nimi	Er	Kä	Hu
1507	Hakkarainen, Tuure, Helsinki	6	19	14
1508	Heikkilä, Jouko, Turku	10	8	12
1509	Hokkanen, Heikki, Hämeenlinna	3	12	12
1510	Hokkanen, Onerva, Hämeenlinna	3	9	14
1511	Hyytiäinen, Pentti, Ylöjärvi	10	8	39
1512	Hämäläinen, Marianne, Helsinki	4	8	21
1513	Ivén, Marja, Naantali	4	3	13
1514	Karkkula, Marjatta, Valkeakoski	5	8	10
1515	Korkeakoski, Veli, Eurajoki	8	9	46
1516	Kuokkanen, Seppo, Helsinki	4	4	43
1517	Kuukkanen, Aulikki, Laukaa	3	15	34
1518	Laukkanen, Pia, Vantaa	6	5	24
1519	Leppänen, Antti, Uusikaupunki	10	8	34
1520	Majatie, Petri, Turku	3	6	17
1521	Mattila, Risto, Kangasala	10	5	20
1522	Myllymaa, Juhani, Hämeenlinna	9	16	14
1523	Paavela, Jaakko, Helsinki	10	40	14
1524	Pettinen, Ossi, Nurmijärvi	17	–	14
1525	Rainne, Katri, Turku	6	6	20
1526	Raivo, Marja-Leena, Hämeenlinna	23	2	25
1527	Raivo, Pentti, Hämeenlinna	35	2	32
1528	Senilä, Hilkka, Laukaa	5	37	38
1529	Silvennoinen, Anja, Turku	5	2	14
1530	Sirola, Pertti, Raisio	3	2	10
1531	Tawast, Markku, Turku	12	4	30
1532	Woll, Kurt, Länsi-Saksa (Bonn)	3	8	11

Er = eräretket
Kä = muut käynnit
Hu = huiput

Hyvinkään Kirjapaino Oy 1988

TUNTURILADUN 14. TALVIPÄIVÄT

KAVTSI järjestää Tunturiladun 14. talvipäivät 20.–22.01.1988 SOLVALLAN URHEILUOPISTOLLA. Osoite Nuuksiontie 82, 02820 Espoo. Puhelin 90–860 513.

Talvipäivien osallistumismaksu, mk 30, – suoritetaan ilmoittautumisen yhteydessä paikan päällä. Maksuun sisältyy pullakahvi.

Yöpymistä varten on saatavana kahden hengen huoneita sekä ryhmämajoitustiloja.

Teltoille on varattu oma alue urheiluopiston rantaan järven jäälle. Teltta-alueen välittömässä yhteydessä on sauna sekä wc-tilat.

Hotellihuoneiden hinnat vuorokaudelta ovat:

2-hengen huoneissa yöpyminen 75,–/hlö, täysihoito 165,–/hlö

Yhteismajoituksessa (n. 20 vuodepaikkaa) yöpyminen 40.–/hlö, täysihoito 130.–/hlö

Hotellihuoneet voidaan varata ennakkoilmoittautumisen yhteydessä.

Hotellista voi lunastaa seuraavanhintaiset ruokailu- ja kahvikupongit: aamupala mk 15.– lounas mk 40.– päivällinen mk 40.–

Ennakkoilmoittautumiset puhelimitse tai kirjein 15.01.1989 mennessä: Marita Maula, Ylipalontie 1 D, 00640 HKI, puh. 90–743246 Liisa Tikka, Hirsipadontie 7 E 44, 00640 HKI, puh. 90–728 6732

Ilmoittautumisen yhteydessä tulee mainita osallistuuko vaelluskilpailuun ja haluaako huonevarauksen.

Solvallaan voi saapua jo perjantaipäivän kuluessa.

Solvallan Urheiluopisto sijaitsee erinomaisessa maastossa 32 km Helsingistä. Oheinen kartta osoittaa sijainnin. Solvallaan pääsee myös bussilla n:o 285 Helsingin linja-autoaseman laiturista n:o 30 B.

Lähdöt Helsingistä perjantaina ja lauantaina 8:30, 14:15, 17:15 sunnuntai 8:30, 11:30, 16:00

Lähdöt Solvallasta sunnuntaina 9:30, 13:30, 17:30

Talvipäivien ohjelma:

Perjantai 20.01.89 klo 18... Kavtsin edustaja paikalle INFOPISTE Kahvila auki klo 20:30 saakka

lauantai 21.01.89 klo 8–11 ilmoittautumiset jatkuvat 11:30 avajaiset, 12:15 vaelluskilpailu, 12:30 luontolatu, 19:00 iltajuhla

sunnuntai 22.01.89 klo 9:00 aamutapahtuma, 9:30 viestikisa, 12:00 päättäjäiset ja palkintojen jako

TERVETULOA!

Tunturikerho KAVTSI

HIIHTOVIIKKO TUNTSASSA

TUNTURILATULAINEN, tutustu Tuntsan tuntureihin. Matkan toteuttaa KOLBMA viikolla 15.

MAJOITUS: Majoittuminen Auermajoen metsätyökeskuksessa joka käsittää saunan, keittiön ja useita huoneita.

Lähistöllä useita korkeita tuntureita joista korkein, Sorsantunturi 628 metriä.

Ohjatuilla päiväretkillä tutustutaan seudun eri kohteisiin.

HUOM! Eräretkiporukat sopivat mukaan kuljetukseen.

HINTA: Matka plus majoitus n. 500 mk

Lähtö tapahtuu Tampereelta perjantaina 7.4. klo 19.30
Paluu Tampereelle sunnuntaina 16.4. aamulla.
Ennakkoilmoittautumiset ja tiedustelut:
Väinö Martikainen puh. 931/616 219
Jorma Laine puh. 931/462 960

VEIKKO HAAKANA

Annan maistaa riekon jalkaa
teeren täkkää metson kivispiiraa,
käsken juomaan kaltion vettä poron verta,
juoksutan janoisiksi
suurten jokien latvalähteille,
saavat mässäillä hirvipaistilla turpakeitolla
villihanhen rasvalla lohen lihalla,

pakotan ryömimään hillamättään yli
kun eivät vielä juosta osaa,
näytän suokukkojen tanssin
sijaan nousunjoessa veneperhosen häät,
opetan aavan hajun syksyllä
talvella tervaksen tuoksun
kuun valon hajun hangella
kaamoksen aikaan yöllä.

(Suden lauluja)

JÄSEN-ARVONTA

Eräpäivään mennessä jäsenmaksunsa maksaneiden kesken suoritetussa arvonnassa Jänkä-Luxus rinkan on voittanut Jouko Erola Tampereelta. Onnea voittajalle!

Syyskokoustietoja

Kun taas kerran olimme kokoontuneet päättämään Tunturiladun tärkeistä asioista vuodeksi eteenpäin, oli Nousiaisten Valpperin Urheilutalo kansoitettu viimeistä istumapaikkaa myöten.

Puhetta kokouksessa johti Matti Mähönen ja sihteerinä toimi Antti Karlin.

Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Yrjö Suuniittu Tampereelta.

Johtokuntaan valittiin: Terttu Civill, Pekka Huttunen, Uolevi Mättö ja Eero Niinikoski. Lisäksi johtokuntaan kuuluvat: Arvo Anivuo, Vappu Hietala, Kalevi Kanerva ja Raimo Niklander.

Jäsenmaksut säilyivät entisen suuruisina, samoin kämppiemme avaimen hinta.

Eräretkeilytoiminnan kehittäminen tulee olemaan yhdistyksen toiminnan lähtitulevaisuuden tehtäviä.

Talvipäiviä vietetään tulevana talvena Solvallan Urheiluopistolla, vastuuvuorossa on Tunturikerho Kavtsi. Ilman rakennustalkoita ei tarvitse jäsenistön olla ensikesänäkään, kun toteutetaan se Susi-Kyrön lisärakentaminen.

Aineisto seuraavaan Tunturilatu-lehteen tulee olla perillä 28.2.1989 os. Uolevi Mättö Erkylänkatu 21, 05820 Hyvinkää, p. 914–28901 ilt.

TOIMINTAMUISTIO

Saamelaiskäsityötapahtuma Jyväskylässä Kesyn koululla 19.–20.11. Ovtsin järjestämänä.

Tunturiladun talvipäivät 20.–22.1. Solvallan Urheiluopistolla Kavtsin järjestämänä. Yhteyshenkilöt: Marita Maula p. 90–743246 ja Liisa Tikka p. 90–7286732.

Ahvenanmaan jäähiihto 10.–14.3. Yhteyshenkilö Kalevi Kanerva p. 921–321571.

Login kerhoviikko Susi-Kiisalla 1.–8.4. Yhteyshenkilö Kalevi Kanerva p. 921–321571.

Kolbman hiihtoviikko Tuntsassa 8.–15.4. Yhteyshenkilöt: Väinö Martikainen p. 931–616219 ja Jorma Laine p. 931–462960.

Kavtsin kerhoviikko Susi-Kiisalla 9.–15.4. Yhteyshenkilö Jorma Alapuranen p. 90–8055001.

Oktan kerhoviikko Susi-Kiisalla 16.–22.4. Turvekammi vapaana muiden tunturilatulaisten käyttöön. Yhteyshenkilö: Pauli Keränen p. 986–27109.

Susiviikko Susi-Talaksella 15.–22.4. Yhteyshenkilö Pekka Huttunen p. 958–11247.

Ovtsin kerhoviikko Susi-Talksella 22.–30.4. Yhteyshenkilö Arvo Anivuo p. 941–272597.

Tunturiladun kevätkokous ja kuvailta 6.5. klo 13.00 Helsingissä Töölöntullinkatu 8.

Luontoretki Kustavin saaristoon 20.5. Yhteyshenkilö Antti Karlin p. 922–24040.

Retki Ulkotammioon 9.–11.6. Kuovzan järjestämänä. Yhteyshenkilö Maija Hurtta p. 952–88797.

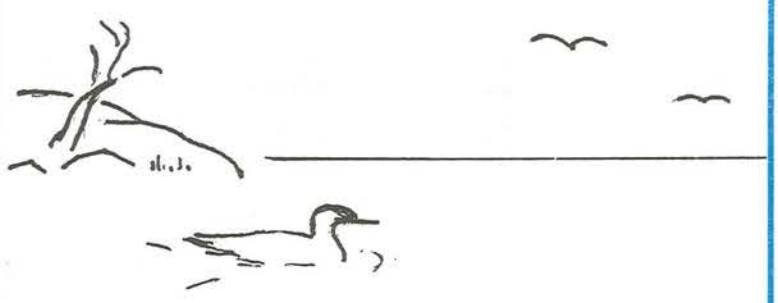
Lapin linnut-kurssi Utsjoella 10.–17.6. Yhteyshenkilö Antti Karlin po. 922–24040.

Rakennustalkoot Susikyrössä 23.7.–6.8. jos rakennuslupa saadaan. Yhteyshenkilö Pekka Huttunen p. 958–11247.

Heinätalkoot heinä- elokuun vaihteessa Nuvvuksessa.

Tunturiladun kesäpäivät elokuussa. Tarkempi aika ja paikka kevään lehdessä.

Tuntiriladun syyskokous ja susivihkiäiset lokakuussa Ovtsin järjestäminä Keski-Suomessa.

ULKOTAMMION RETKI 9–11.6.1989

Mukaan pääsee 80 ensimmäiseksi ilmoittautunutta.
Ilmoittautumiset: Maija Hurtta, Haarakatu 35, 48770 Karhula, puh. 952–88797.
Järjestäjänä Tunturisusikerho Kuovza